

Spółdzielcza Grupa Bankowa
Bank Spółdzielczy w Kowalu

**Informacja z zakresu
profilu ryzyka i poziomu kapitału
Banku Spółdzielczego w Kowalu
według stanu na 31.12.2018 roku**

Bank Spółdzielczy w Kowalu

Ul. Piłsudskiego 42, 87-820 Kowal, tel. (54) 2842-203, (54) 2842-212, e-mail: bank@bskowal.pl,
www.bskowal.pl,

NIP: 888-00-15-735, KRS: 0000135752, REGON: 000495504; BIC CODE (SWIFT): GBWCPLPP

I. Podmioty objęte informacją

Niniejsza informacja z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału dotyczy

Banku Spółdzielczego w Kowalu

Bank Spółdzielczy w Kowalu z siedzibą w Kowalu przy ul. Piłsudskiego 42, 87-820 Kowal wpisany jest do rejestru prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Toruniu, VII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem 0000135752.

Numer identyfikacji podatkowej (NIP): 888-00-15-735. Bank Spółdzielczy w Kowalu na dzień 31.12.2018 roku nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych nie objętych konsolidacją.

W 2018 roku Bank Spółdzielczy w Kowalu prowadził działalność w ramach jednostek organizacyjnych zlokalizowanych w niżej wymienionych placówkach:

- Centrala, 87-820 Kowal, ul Piłsudskiego 42,
- Oddział Kowal, 87-820 Kowal, ul Piłsudskiego 42,
- Oddział Baruchowo, 87-821 Baruchowo 46,
- Oddział Choceń, 87-850 Choceń, ul. Sikorskiego 7A,
- Oddział Koneck, 87-702 Koneck 22,
- Oddział Lubień Kujawski, 87-840 Lubień Kujawski, ul. Kościuszki 2A,
- Oddział Szpetal Górny, 87-811 Szpetal Górny, ul. Włocławska 61,
- Punkt Kasowy w Czerniewicach, 87-850 Czerniewice, ul. Św. Antoniego 2.

Działalność operacyjna prowadzona była również za pośrednictwem bankowości internetowej.

Przedstawione w niniejszej informacji dane sporządzone zostały według stanu na 31.12.2018 r. i zawierają m.in. informacje dotyczące:

- zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka,
- funduszy własnych,
- aktywów ważonych ryzykiem,
- adekwatności kapitałowej,
- polityki w zakresie wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka.

Informacje o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczące adekwatności kapitałowej Bank udostępnia osobom zewnętrznym, w szczególności klientom Banku oraz uczestnikom rynków finansowych z częstotliwością roczną. Zebranie Przedstawicieli, na którym zatwierdzono roczne sprawozdanie finansowe odbyło się 13 czerwca 2019 r. Zaprezentowane dane ilościowe i jakościowe pochodzą w szczególności ze „Sprawozdania Finansowego Banku Spółdzielczego w Kowalu za 2018 rok”.

Bank jest Uczestnikiem Systemu Ochrony SGB, którego głównym celem jest zapewnianie płynności i wypłacalności.

Z uczestnictwa w Systemie wynikają korzyści – między innymi dostęp do środków pomocowych w sytuacjach zagrożenia płynności lub wypłacalności, oraz obowiązki, do których należy m.in. stosowanie systemu limitów ustalonych w Systemie oraz poddawanie się działaniom prewencyjnym podejmowanym przez jednostkę zarządzającą Systemem.

Bank posiada zaangażowanie kapitałowe w następujących podmiotach (których sprawozdania nie podlegają konsolidacji ze sprawozdaniem Banku):

<i>Nazwa podmiotu</i>	<i>Kwota zaangażowania (w tys. zł)</i>	<i>Zaangażowanie kapitałowe pomniejsza/nie pomniejsza fundusze własne Banku</i>
SGB-Bank S.A. (akcje)	1 200,1	zaangażowanie nie pomniejsza funduszy własnych Banku
SGB-Bank S.A. (bankowe papiery wartościowe)	1 207,5	zaangażowanie nie pomniejsza funduszy własnych Banku
SGB-Leasing Sp. z o.o. (obligacje na okaziciela)	507,8	zaangażowanie nie pomniejsza funduszy własnych Banku
Spółdzielczy System Ochrony SGB (udział)	1,0	zaangażowanie nie pomniejsza funduszy własnych Banku
Union Investment Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. (jednostki uczestnictwa TFI)	3 760,9	zaangażowanie pomniejsza fundusze własne Banku (pomniejszenie o 0,1% sumy wartości wycenionych według wartości godziwej)

II. Cele i strategię zarządzania rodzajami ryzyka uznanymi przez Bank za istotne

1. Cele dla istotnych rodzajów ryzyka oraz sposób ich realizacji

- 1) **Ryzyko kredytowe** (w tym koncentracji, detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie)
 1. Cele strategiczne w zakresie **ryzyka kredytowego** obejmują:
 - a) wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego;
 - b) dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku;
 - c) utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych¹ w kredytach ogółem (od podmiotów niefinansowych i JRiS) na poziomie nie wyższym od 5%;

¹ Według wartości bilansowej brutto.

- d) utrzymywanie pokrycia rezerwami celowymi i odpisami aktualizującymi należności zagrożonych² od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych na poziomie co najmniej 33%;
- e) ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- a) stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenia monitoringu kredytów;
 - b) ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności weryfikacja ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu, ograniczanie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń;
 - c) inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków na lokatach w Banku Zrzeszającym lub za pośrednictwem Banku Zrzeszającego w innych instrumentach finansowych w ramach limitów ustanowionych przez System Ochrony SGB; Bank zakłada, że maksymalna kwota instrumentów finansowych, innych niż wyemitowane przez Skarb Państwa lub NBP nie może przekroczyć 50% funduszy własnych Banku;
 - d) utrzymywanie w bilansie Banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym³;
 - e) utrzymywanie aktywów obciążonych najwyższym ryzykiem kredytowym, tj. portfela kredytów podmiotów niefinansowych na poziomie 65% ich udziału w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania⁴;
 - f) dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku.
2. Cele strategiczne w zakresie **ryzyka koncentracji** obejmują:
- a) utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku;
 - b) bezwzględne przestrzeganie limitów dużych ekspozycji określonych w CRR.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- a) angażowanie się Banku w branże, w których obsłudze Bank posiada wieloletnie doświadczenie oraz ustalanie limitów koncentracji w pojedyncze branże;
- b) ograniczanie łącznej kwoty dużych ekspozycji do poziomu 200% uznanego kapitału;
- c) ograniczanie ryzyka koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia w postaci hipoteki poprzez opracowanie i stosowanie odpowiednich standardów postępowania dotyczących zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.

3. Cele strategiczne w zakresie ryzyka związanego z udzielaniem **kredytów zabezpieczonych hipotecznie** obejmują:

²Według wartości bilansowej brutto z wyłączeniem odsetek.

³Aktywa o charakterze bankowym stanowią aktywa, nie wynikające z działalności handlowej (zgodnie z definicją zawartą w art. 92 CRR).

⁴Definicja portfela została określona w zasadach zarządzania ryzykiem kredytowym.

- a) wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie;
- b) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
- c) utrzymywanie udziału portfela kredytów zagrożonych zabezpieczonych hipotecznie na poziomie nie wyższym od 2% całego portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie;
- d) zaangażowanie się w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie maksymalnie do 80% ich udziału w portfelu kredytowym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) udzielanie kredytów zabezpieczonych hipotecznie, tym klientom detalicznym w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik DtI⁵) nie przekracza maksimum dla cech:

- a) dochód i okres kredytowania

<i>dochód netto wnioskodawcy PWN – przeciętne wynagrodzenie netto w gospodarce</i>	<i>Maksymalny poziom DtI</i>	
	<i>okres kredytowania</i>	
	<i>okres ≤ 5 lat</i>	<i>okres > 5 lat</i>
<i>dochód < 1 x PWN</i>	<i>50%</i>	<i>45%</i>
<i>1 x PWN ≤ dochód < 2x PWN</i>	<i>65%</i>	<i>60%</i>
<i>dochód ≥ 2x PWN</i>	<i>70%</i>	<i>65%</i>

przy czym, jeżeli wnioskodawców jest więcej niż jeden, to do ustalenia maksymalnego poziomu DtI dla wymienionych cech Bank bierze wartość najwyższą wskaźników DtI ustalonych zgodnie z powyższą tabelą dla poszczególnych wnioskodawców,

- b) miejsce zamieszkania:

<i>miejsce zamieszkania</i>	<i>Maksymalny poziom DtI</i>
<i>- wieś</i>	
<i>- małe miasto ≤ 50 tys.</i>	
<i>- duże miasto > 50 tys.</i>	
<i>wieś</i>	<i>60%</i>
<i>małe miasto</i>	<i>50%</i>
<i>duże miasto</i>	<i>45%</i>

przy czym, jeżeli wnioskodawców jest więcej niż jeden, to do ustalenia maksymalnego poziomu DtI dla wymienionej cechy Bank bierze wartość najwyższą wskaźników DtI ustalonych zgodnie z powyższą tabelą dla poszczególnych wnioskodawców.

⁵ Definicja wskaźnika DtI znajduje się w procedurze szczegółowej dotyczącej zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.

- 2) stosowanie limitów LtV, na maksymalnym poziomie⁶:
 - a) 80% - przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych,
 - b) 90% - przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych, gdy część ekspozycji przekraczająca 80% LtV jest odpowiednio ubezpieczona lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP,
 - c) 75% - w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej;
 - d) 80% - w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej, gdy część ekspozycji przekraczająca 75% LtV jest odpowiednio ubezpieczona lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP.
 - e) wskaźniki wymienione w lit. a-d ulegają obniżeniu o 5.p.p. jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej przekracza 25 lat;
- 3) kierowanie oferty kredytów hipotecznych głównie do klientów detalicznych, preferowanie zabezpieczeń hipotecznych w postaci nieruchomości mieszkalnych, stosowanie maksymalnego okresu kredytowania 25 lat.
- 4) stosowanie ostrożnego podejścia do wycen nieruchomości, m.in. poprzez:
 - a) dokonywanie weryfikacji wycen przez pracowników posiadających odpowiednie przeszkolenie;
 - b) zlecanie ponownych wycen, jeżeli w ocenie Banku wartość nieruchomości obniżyła się o 15% i jeżeli zabezpieczenia ekspozycji Banku na tej nieruchomości pomniejszają podstawę naliczania rezerw celowych i odpisów aktualizujących dotyczących odsetek.
4. Cele strategiczne w zakresie **ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych** obejmują:
 - 1) wdrożenie, weryfikację i aktualizację zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z detalicznymi ekspozycjami kredytowymi, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania detalicznymi ekspozycjami kredytowymi;
 - 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem detalicznych ekspozycji kredytowych mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;

⁶ Dla ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie na nieruchomości mieszkalnej:

- powstałych w okresie do 31 grudnia 2014 r. poziom wskaźnika LtV nie powinien przekraczać 95%,
- powstałych w okresie od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. poziom wskaźnika LtV nie powinien przekraczać 90%,
- powstałych w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. poziom wskaźnika LtV nie powinien przekraczać: 85% lub 90% w przypadku, gdy część ekspozycji przekraczająca 85% LtV jest odpowiednio ubezpieczona, lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP.

- 3) utrzymywanie udziału portfela detalicznych ekspozycji zagrożonych na poziomie nie wyższym od 1% całego portfela detalicznych ekspozycji kredytowych;
- 4) zaangażowanie się w detaliczne ekspozycje kredytowe maksymalnie do 5% ich udziału w portfelu kredytowym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) przyjęcie maksymalnego okresu kredytowania dla detalicznych ekspozycji kredytowych na 25 lat;
- 2) udzielanie kredytów detalicznych tym klientom w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik DtI⁷) nie przekracza maksimum dla cech:

a) dochód i okres kredytowania

<i>dochód netto wnioskodawcy PWN – przeciętne wynagrodzenie netto w gospodarce</i>	<i>Maksymalny poziom DtI</i>	
	<i>okres kredytowania</i>	
	<i>okres ≤ 5 lat</i>	<i>okres > 5 lat</i>
<i>dochód < 1 x PWN</i>	<i>50%</i>	<i>45%</i>
<i>1 x PWN ≤ dochód < 2x PWN</i>	<i>65%</i>	<i>60%</i>
<i>dochód ≥ 2x PWN</i>	<i>70%</i>	<i>65%</i>

przy czym, jeżeli wnioskodawców jest więcej niż jeden, to do ustalenia maksymalnego poziomu DtI dla wymienionych cech Bank bierze wartość najwyższą wskaźników DtI ustalonych zgodnie z powyższą tabelą dla poszczególnych wnioskodawców,

b) miejsce zamieszkania:

<i>miejsce zamieszkania</i>	<i>Maksymalny poziom DtI</i>
<i>- wieś</i>	
<i>- małe miasto ≤ 50 tys.</i>	
<i>- duże miasto > 50 tys.</i>	
<i>wieś</i>	<i>60%</i>
<i>małe miasto</i>	<i>50%</i>
<i>duże miasto</i>	<i>45%</i>

przy czym, jeżeli wnioskodawców jest więcej niż jeden, to do ustalenia maksymalnego poziomu DtI dla wymienionej cechy Bank bierze wartość najwyższą wskaźników DtI ustalonych zgodnie z powyższą tabelą dla poszczególnych wnioskodawców.

- 3) kierowanie oferty kredytów detalicznych głównie do klientów detalicznych.

⁷ Definicja wskaźnika DtI znajduje się w procedurze szczegółowej dotyczącej zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych.

2) Ryzyko operacyjne

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka operacyjnego obejmują:
 - 1) optymalizację efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania;
 - 2) racjonalizację kosztów;
 - 3) zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne;
 - 4) automatyzację procesów realizowanych w Banku, pozwalającą w sposób bezpieczny zredukować ryzyko wynikające z błędów ludzkich;
 - 5) wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez opracowanie i wdrożenie:
 - 1) systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, adekwatnego do profilu ryzyka Banku;
 - 2) systemu zarządzania zasobami ludzkimi, który pozwala na stworzenie kultury organizacyjnej, wspierającej efektywne zarządzanie ryzykiem operacyjnym;
 - 3) skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, pozwalającego na monitorowanie i korygowanie wykrytych nieprawidłowości (w szczególności w obszarach najbardziej narażonych na ryzyko);
 - 4) odpowiednich warunków technicznych (w tym technologicznych) wspierających w sposób bezpieczny działalność Banku i przetwarzane przez niego informacje;
 - 5) procedur opisujących istniejące w Banku procesy, które regularnie są dostosowywane do zmieniających się warunków otoczenia wewnętrznego i zewnętrznego;
 - 6) planów awaryjnych i planów zachowania ciągłości działania Banku.

3) Ryzyko płynności

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka płynności obejmują:
 - 1) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
 - 2) zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji.
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
 - 1) utrzymywanie przez Bank nadwyżki aktywów nieobciążonych na minimalnym poziomie stanowiącym zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni (tolerancja ryzyka płynności);
 - 2) realizowanie strategii finansowania;
 - 3) pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;

- 4) utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;
- 5) utrzymywanie wymogu pokrycia płynności (wskaźnika LCR) oraz stabilnego finansowania (wskaźnika NSFR) przynajmniej na poziomie określonym w Planie Naprawy jako poziom ostrzegawczy;
- 6) finansowanie na bezpiecznym poziomie kredytów⁸ powiększonych o majątek trwały przez depozyty powiększone o fundusze własne z zachowaniem limitu przyjętego w Systemie Ochrony;
- 7) monitorowanie skumulowanej luki płynności począwszy od pierwszego do ostatniego przedziału czasowego oraz ustalanie limitu wskaźnika globalnej luki płynności (rozumianego jako iloraz skumulowanych aktywów dla wszystkich przedziałów czasowych do skumulowanych pasywów dla wszystkich przedziałów czasowych) na poziomie minimum 1;
- 8) dywersyfikacja źródeł finansowania poprzez ograniczanie udziału środków dużych deponentów lub dużych depozytów w bazie depozytowej;
- 9) dążenie do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od gospodarstw domowych po akceptowalnej cenie oraz poprzez wydłużanie terminów wymagalności;
- 10) identyfikacja wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności i w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

4) Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:
 - 1) optymalizację wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
 - 2) ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
 - 3) utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej, lecz nie więcej niż 45% annualizowanego wyniku odsetkowego dla ryzyka przeszacowania oraz dla ryzyka bazowego [+/-100 p.b.];
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
 - 1) ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;
 - 2) ograniczenie kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku do maksymalnie 1% sumy bilansowej;
 - 3) zmniejszanie ryzyka bazowego poprzez:

⁸Wartość kredytów obliczona jako: kwota nominalna kapitału kredytu (dla kredytów w rachunkach bieżących jest to kwota wykorzystanego kapitału) minus nierozliczona prowizja minus rezerwa celowa oraz odpisy aktualizujące dotyczące odsetek

- a) stosowanie dla produktów klientowskich stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa),
 - b) oferowanie klientom produktów depozytowych, których oprocentowanie uzależnione byłoby od stawek rynkowych (stóp rynku międzybankowego);
- 4) dążenie do wypracowywania jak największych przychodów pozaodsetkowych.

5) Ryzyko walutowe

1. Cele strategiczne w zakresie działalności walutowej obejmują:
 - 1) obsługę klientów Banku w zakresie posiadanych uprawnień walutowych;
 - 2) zapewnienie klientom Banku kompleksowej obsługi w zakresie prowadzenia rachunków walutowych bieżących, obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymywanych i wysyłanych za granicę oraz wykonywania innych czynności obrotu dewizowego za pośrednictwem Banku Zrzeszającego;
 - 3) minimalizowanie ryzyka walutowego.
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
 - 1) dążenie do utrzymania domkniętych indywidualnych pozycji walutowych, tak, aby pozycja walutowa całkowita nie przekroczyła 2% funduszy własnych Banku;
 - 2) prowadzenie transakcji wymiany walut z Bankiem Zrzeszającym polegających na zagospodarowywaniu nadwyżek środków walutowych oraz domykaniu otwartych pozycji walutowych Banku; transakcje walutowe nie mają charakteru spekulacyjnego;
 - 3) utrzymywanie poziomu aktywów płynnych w walutach obcych, które zaspokoją wypływy netto w danej walucie obcej;
 - 4) podnoszenie kwalifikacji kadry oraz ścisłą współpracę w tym zakresie z Bankiem Zrzeszającym;
 - 5) niedokonywanie transakcji w walutach niewymienialnych.

6) Ryzyko kapitałowe

1. Bank zobowiązany jest do utrzymywania:
 - 1) kapitału założycielskiego w wysokości nie niższej niż równowartość 1.000.000 euro, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu sprawozdawczym;
 - 2) sumy funduszy własnych na poziomie nie niższym niż wyższa z następujących wartości:
 - a) kapitał regulacyjny,
 - b) kapitał wewnętrzny;
 - 3) współczynników kapitałowych na poziomie co najmniej minimum regulacyjnego:
 - a) współczynnik kapitału podstawowego Tier I – 4,5%,
 - b) współczynnik kapitału Tier I – 6%,
 - c) łączny współczynnik kapitałowy – 8%.
2. Po uwzględnieniu bufora kapitałowego: zabezpieczającego i ryzyka systemowego oraz okresów przejściowych a także dodatkowego bufora dla łącznego współczynnika

kapitałowego (*dodatkowy poziom wynika z grupowego planu naprawy*) Bank powinien posiadać współczynniki kapitałowe, o których mowa w ust.1 na poziomie co najmniej:

- 1) współczynnik kapitału podstawowego Tier I: w 2018 – 9,375%, od 2019 – 10%;
 - 2) współczynnik kapitału Tier I: w 2018 – 10,875%, od 2019 – 11,5%;
 - 3) łączny współczynnik kapitałowy: w 2018 – 13,875%, od 2019 – 14,50% .
3. Dodatkowo, poszczególne poziomy współczynników są powiększane o bufor antycykliczny.
4. W przypadku nie spełnienia współczynników kapitałowych powiększonych o bufor zabezpieczający, antycykliczny oraz ryzyka systemowego, (*np. w 2018 roku są to poziomy: współczynnik kapitału podstawowego Tier I – 9,375%%, współczynnik kapitału Tier I – 10,875%%, łączny współczynnik kapitałowy – 12,875%*) Bank przygotowuje plan ochrony kapitału, który przedstawia Komisji Nadzoru Finansowego w terminie 5 dni roboczych od dnia, w którym stwierdził, że nie spełnia tego wymogu.
5. Plan ochrony kapitału obejmuje:
- 1) przewidywane przychody i wydatki oraz prognozowany bilans;
 - 2) środki mające na celu podwyższenie współczynników kapitałowych;
 - 3) plan podwyższenia funduszy własnych w celu podwyższenia współczynników kapitałowych do wymaganego poziomu i przewidywany okres, w jakim to nastąpi.

Długoterminowe cele kapitałowe Banku:

- 1) dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności;
- 2) ograniczenie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko do rodzajów ryzyka przewidzianych przez przepisy prawa przy założeniu braku prowadzenia działalności handlowej;
- 3) posiadanie minimalnej wielkości łącznego współczynnika kapitałowego;
- 4) posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału Tier I;
- 5) posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału podstawowego Tier I;
- 6) obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na maksymalnym poziomie 94,118%; tym samym posiadanie wewnętrznego współczynnika kapitałowego na minimalnym poziomie 8,5%;
- 7) dążenie do takiej struktury funduszy Tier I, aby kapitał rezerwowy stanowił 90,00% kapitału Tier I;
- 8) dywersyfikacja funduszu udziałowego poprzez ograniczenie pakietu udziałów jednego członka do 5% funduszu udziałowego; zwiększenie pakietu udziałów powyżej 5% funduszu udziałowego wymaga zgody Spółdzielni; (*ograniczenie wynika z jednego z warunków KNF wydanego przy decyzji uznania Systemu Ochrony*)
- 9) przekazywanie na fundusze własne minimum 70,00% nadwyżki bilansowej;
- 10) posiadanie zaangażowania w kapitał zakładowy (akcyjny) Banku Zrzeszającego na poziomie minimum 0,5% sumy bilansowej Banku⁹; (*limit wynikający z Umowy Systemu Ochrony*)
- 11) ograniczenie jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych, bankach krajowych, zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji w taki sposób, aby umniejszenie funduszy własnych Banku z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia dla celów określonych powyżej,
- 12) nie angażowanie się kapitałowe w podmioty będące Uczestnikami Systemu Ochrony, za wyjątkiem Banku Zrzeszającego;

⁹ Według stanu sumy bilansowej na koniec roku poprzedzającego przydział akcji nowej emisji.

- 13) utrzymywanie funduszy własnych i zobowiązań podlegających umorzeniu lub konwersji w wysokości równej co najmniej poziomowi MREL.

7) Ryzyko braku zgodności

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności oznacza:

- 1) efektywne przeciwdziałanie możliwościom wystąpienia naruszeń przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania;
- 2) sprawne i skuteczne podejmowanie działań naprawczych w sytuacji zidentyfikowania braku zgodności;
- 3) dążenie do zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi;
- 4) dążenie i dbałość o:
 - a) wizerunek zewnętrzny Banku rozumianego jako instytucja zaufania publicznego,
 - b) pozytywny odbiór Banku przez klientów,
 - c) przejrzystość działań Banku wobec klientów,
 - d) stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank.

2. Organizacja procesu zarządzania ryzykiem

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej jest zorganizowany na trzech niezależnych poziomach:

- 1) na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku;
- 2) na drugi poziom składa się:
 - a) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych (zwane dalej „zarządzaniem ryzykiem na drugim poziomie, o którym mowa w lit. a)’’);
 - b) działalność stanowiska ds. Zgodności i Kontroli Wewnętrznej;
- 3) na trzeci poziom składa się działalność komórki audytu wewnętrznego, przy czym w związku z uczestnictwem Banku w Systemie Ochrony, tę działalność wykonuje Spółdzielnia.

Zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie, w zakresie, o którym mowa w lit. a) jest niezależne od zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie.

Pracownicy/komórki organizacyjne odpowiedzialne za zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie, w zakresie o którym mowa w lit. a) wykonują zadania związane z identyfikacją, pomiarem lub szacowaniem, kontrolą, monitorowaniem oraz sprawozdawaniem każdego istotnego ryzyka.

Zgodnie z obowiązującą w Banku strukturą organizacyjną:

- 1) w ramach poziomu pierwszego funkcjonują następujące komórki organizacyjne i stanowiska:
 - a) Oddział Kowal -Zespół Kredytów, Zespół Obsługi Klienta,
 - b) Oddział Lubień Kujawski – Stanowisko ds. Kredytów, Zespół Obsługi Klienta,
 - c) pozostałe Oddziały – Zespół Obsługi Klienta,
 - d) Zespół Finansowo – Księgowy,
 - e) Zespół Organizacyjno-Samorządowy,

- 2) w ramach poziomu drugiego funkcjonują następujące komórki organizacyjne i stanowiska:
- Zespół Analiz i Ryzyk Bankowych,
 - Inspektor Ochrony Danych,
 - Stanowisko Monitoringu, Restrukturyzacji i Windykacji,
 - Stanowisko ds. Zgodności i Kontroli Wewnętrznej.

Rada Nadzorcza w systemie zarządzania ryzykiem sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem braku zgodności oraz raz w roku ocenia jego adekwatność i skuteczność.

Zarząd w systemie zarządzania ryzykiem projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie, spójne ze strategią zarządzania Bankiem, systemem zarządzania ryzykiem.

Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest przez poszczególnych członków Zarządu w ramach przypisanych im obowiązków przy czym nadzór nad drugim poziomem zarządzania przypisany jest Prezesowi Zarządu.

3. Metody pomiaru poszczególnych rodzajów ryzyka, stosowane limity ograniczające ryzyko, polityka stosowanych zabezpieczeń ograniczających ryzyko, opis innych metod ograniczania ryzyka stosowanych w Banku

1) Ryzyko kredytowe

Pomiar ryzyka kredytowego Bank dzieli na dwa poziomy:

- indywidualny
- portfelowy,

w ramach których ryzyko jest mierzone odpowiednio poprzez:

- wycenę każdej ekspozycji i tworzenie rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów ;
- dla portfela kredytowego:
 - ocenę struktury podmiotowej, rodzajowej i jakościowej portfela kredytowego,
 - ocenę poziomu wskaźnika kredytów zagrożonych, badanie udziału portfeli kredytów zagrożonych w podportfelach kredytowych,
 - ocenę wielkości salda rezerw celowych w porównaniu wielkością wyniku na działalności bankowej i wielkością wyniku finansowego Banku,
 - ocenę stopnia pokrycia rezerwami celowymi kredytów zagrożonych,
 - ocenę wartości odzysku z zabezpieczeń oraz poziomu pokrycia kredytów zabezpieczeniami,
 - monitorowania kredytów, ich struktury, czynników ryzyka,
 - analizę ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów, o których mowa w art. 79a ustawy Prawo bankowe,
 - analizę ryzyka kredytowego z tytułu koncentracji,
 - ocenę skali stosowanych odstępstw od warunków kredytowania i ich wpływu na ryzyko,
 - przeprowadzaniu testów warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko kredytowe poprzez:

- prowadzenie odpowiedniej polityki kredytowej, w tym standardów kredytowych dotyczących oceny zdolności kredytowej,
- stosowanie zabezpieczeń spłaty kredytów,
- stosowanie systemu limitów,
- posiadanie, aktualizowanie i testowanie awaryjnych planów kredytowych.

W obszarze ryzyka kredytowego Bank stosuje następujące limity:

<i>Lp.</i>	<i>Rodzaj limitu</i>	<i>wartość</i>
1	limit wg rodzaju portfela kredytowego- podmioty finansowe	7%
2	limit wg rodzaju portfela kredytowego- podmioty niefinansowe prowadzące działalność gospodarczą (w tym prowadzące działalność rolniczą)	95%
3	limit wg rodzaju portfela kredytowego- jednostki samorządu terytorialnego	40%
4	limit wg rodzaju portfela kredytowego- podmioty niefinansowe- osoby fizyczne	30%
5	limit udziału portfela kredytowego w aktywach mierzony jako procentowy udział portfela kredytowego netto	max 65%
6	limit jakości portfela kredytowego mierzony jako procentowy udział należności zagrożonych (suma ekspozycji zaklasyfikowanych do 2,3 i 4 grupy ryzyka)	max 4% portfela kredytowego podmiotów niefinansowych
7	Limity wewnętrzne determinujące maksymalne kwoty jednostkowe- kredyt na działalność gospodarczą	max. kwota jednostkowa (w tys. zł.) 3 800,00
8	Limity wewnętrzne determinujące maksymalne kwoty jednostkowe- kredyt preferencyjny na finansowanie działalności rolniczej i przetwórstwa rolno-spożywczego : gospodarstwo rolne	max kwota jednostkowa (w tys. zł) 3 500,00
9	Limity wewnętrzne determinujące maksymalne kwoty jednostkowe- kredyt preferencyjny na finansowanie działalności rolniczej i przetwórstwa rolno-spożywczego : działy specjalne produkcji rolnej	max kwota jednostkowa (w tys. zł) 3 500,00
10	Limity wewnętrzne determinujące maksymalne kwoty jednostkowe- kredyt preferencyjny na finansowanie działalności rolniczej i przetwórstwa rolno-spożywczego : przetwórstwo rolno spożywcze	max kwota jednostkowa (w tys. zł) 3 800,00
11	Limity wewnętrzne determinujące maksymalne kwoty jednostkowe- kredyt konsumpcyjny	max kwota jednostkowa (w tys. zł) 255,55
12	Limity wewnętrzne determinujące maksymalne kwoty jednostkowe- kredyt mieszkaniowy	max kwota jednostkowa (w tys. zł) 650,00
13	Limity wewnętrzne determinujące maksymalne kwoty jednostkowe- pożyczka hipoteczna	max kwota jednostkowa (w tys. zł) 350,00
14	Limity wewnętrzne determinujące maksymalne kwoty jednostkowe- kredyt konsolidacyjny	max kwota jednostkowa (w tys. zł) 350,00
15	Limity wewnętrzne determinujące maksymalne kwoty jednostkowe- kredyt JST	max kwota jednostkowa (w tys. zł) 11 000,00

16	Limity wewnętrzne determinujące maksymalne kwoty jednostkowe- gwarancja lub poręczenie udzielone na zlecenie: podmiotu finansowego	max kwota jednostkowa (w tys. zł) 3 000,00
17	Limity wewnętrzne determinujące maksymalne kwoty jednostkowe- gwarancja lub poręczenie udzielone na zlecenie: podmiotu niefinansowego	max kwota jednostkowa (w tys. zł) 1 000,00
18	Limity wewnętrzne determinujące maksymalne kwoty jednostkowe- gwarancja lub poręczenie udzielone na zlecenie: Jednostek Samorządu Terytorialnego	max kwota jednostkowa (w tys. zł) 1 000,00
19	Limity wewnętrzne określające maksymalny okres kredytowania- kredyt obrotowy	max. okres kredytowania (w latach) - 5
20	Limity wewnętrzne określające maksymalny okres kredytowania- kredyt obrotowy przeznaczony dla jednostek samorządu terytorialnego na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań	max. okres kredytowania (w latach) - 25
21	Limity wewnętrzne określające maksymalny okres kredytowania- kredyt inwestycyjny	max. okres kredytowania (w latach) - 15
22	Limity wewnętrzne określające maksymalny okres kredytowania- kredyt w rachunku bieżącym	max. okres kredytowania (w latach) - 3
23	Limity wewnętrzne określające maksymalny okres kredytowania- kredyt gotówkowy – EKO_DACH	max. okres kredytowania (w latach) - 10
24	Limity wewnętrzne określające maksymalny okres kredytowania- kredyt gotówkowy pozostały	max. okres kredytowania (w latach) - 5
25	Limity wewnętrzne określające maksymalny okres kredytowania- kredyt odnawialny w ROR	max. okres kredytowania (w latach) - 5
26	Limity wewnętrzne określające maksymalny okres kredytowania- kredyt mieszkaniowy	max. okres kredytowania (w latach) -25
27	Limity wewnętrzne określające maksymalny okres kredytowania- pożyczka hipoteczna	max. okres kredytowania (w latach) -15
28	Limity wewnętrzne określające maksymalny okres kredytowania- kredyt konsolidacyjny	max. okres kredytowania (w latach) -25
29	Limity koncentracji podmiotowych określonych w ustawie Prawo bankowe- w jeden lub grupę podmiotów powiązanych- limit przyjęty przez Bank (niższy)	max wysokość 19% uznanego kapitału
30	Limity koncentracji podmiotowych określonych w ustawie Prawo bankowe- wobec członków Rady Nadzorczej, członków Zarządu pracowników zajmujących kier. stanowiska (limit przyjęty przez Bank niższy)	max wysokość 19% kapitału podstawowego Tier 1
31	Limity na łączną kwotę jednostkowych zaangażowań podmiotów lub podmiotów powiązanych:- dużych ekspozycji	max. 200% uznanego kapitału
32	Limity na łączną kwotę jednostkowych zaangażowań podmiotów lub podmiotów powiązanych:- indywidualnie istotnych ekspozycji	max. 250% uznanego kapitału
33	Limity koncentracji w ten sam sektor gospodarczy: - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	max. 400% uznanego kapitału
34	Limity koncentracji w ten sam sektor gospodarczy: - Górnictwo i wydobywanie	max. 1% uznanego kapitału
35	Limity koncentracji w ten sam sektor gospodarczy: - Przetwórstwo przemysłowe	max.80% uznanego kapitału

36	Limity koncentracji w ten sam sektor gospodarczy: - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, gorącą wodę, parę wodną i powietrze do układów, dostawa wody.....	max. 15% uznanego kapitału
37	Limity koncentracji w ten sam sektor gospodarczy: - Budownictwo	max. 50% uznanego kapitału
38	Limity koncentracji w ten sam sektor gospodarczy: - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych; włączając motocykle	max. 105% uznanego kapitału
39	Limity koncentracji w ten sam sektor gospodarczy: - Transport i gospodarka magazynowa	max. 5% uznanego kapitału
40	Limity koncentracji w ten sam sektor gospodarczy: - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	max. 4% uznanego kapitału
41	Limity koncentracji w ten sam sektor gospodarczy: - Informacja i komunikacja	max. 1% uznanego kapitału
42	Limity koncentracji w ten sam sektor gospodarczy: - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	max. 1% uznanego kapitału,
43	Limity koncentracji w ten sam sektor gospodarczy: - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	max. 1% uznanego kapitału
44	Limity koncentracji w ten sam sektor gospodarczy: - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	max. 20% uznanego kapitału
45	Limity koncentracji w ten sam sektor gospodarczy: - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	max. 2 uznanego kapitału
46	Limity koncentracji w ten sam sektor gospodarczy: - Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	max. 160% uznanego kapitału
47	Limity koncentracji w ten sam sektor gospodarczy: - Edukacja	max. 1% uznanego kapitału
48	Limity koncentracji w ten sam sektor gospodarczy: - Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	max. 4% uznanego kapitału
49	Limity koncentracji w ten sam sektor gospodarczy: - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacja	max. 4% uznanego kapitału
50	Limity koncentracji w ten sam sektor gospodarczy: - Pozostała działalność usługowa	max. 5% uznanego kapitału
51	Limity koncentracji w ten sam sektor gospodarczy: - Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwo domowe produkujące....	max. 1% uznanego kapitału
52	Limity koncentracji w ten sam sektor gospodarczy: - Organizacje i zespoły eksterytorialne pracowników; gospodarstwo domowe produkujące....	max. 1% uznanego kapitału
53	Limity koncentracji w ten sam sektor gospodarczy: - Leasing finansowy	max. 30% uznanego kapitału
54	Limity koncentracji w ten sam sektor gospodarczy: - Inne	max. 3% uznanego kapitału
55	Limity koncentracji w ten sam rodzaj lub dostawcę zabezpieczenia: - Hipoteka na nieruchomości zamieszkałej	max. 90% uznanego kapitału
56	Limity koncentracji w ten sam rodzaj lub dostawcę zabezpieczenia: - Przewłaszczenie, zastaw na rzeczy ruchomej	max. 25% uznanego kapitału

57	Limity koncentracji w ten sam rodzaj lub dostawcę zabezpieczenia: - Cesja polisy	max. 60% uznanego kapitału
58	Limity koncentracji w ten sam rodzaj lub dostawcę zabezpieczenia: - Pełnomocnictwo	max. 180% uznanego kapitału
59	Limity koncentracji w ten sam rodzaj lub dostawcę zabezpieczenia: - Cesja z tytułu umów	max. 30% uznanego kapitału
60	Limity koncentracji w ten sam rodzaj lub dostawcę zabezpieczenia: - Blokada środków na rachunku	max. 2% uznanego kapitału
61	Limity koncentracji w ten sam rodzaj lub dostawcę zabezpieczenia: - Poręczenie cywilne	max. 50% uznanego kapitału
62	Limity koncentracji w ten sam rodzaj lub dostawcę zabezpieczenia: - Hipoteka na nieruchomości komercyjnej	max.200% uznanego kapitału
63	Limity koncentracji w ten sam rodzaj lub dostawcę zabezpieczenia: - Weksel	max.270% uznanego kapitału
64	Limity koncentracji w ten sam rodzaj lub dostawcę zabezpieczenia: - Poręczenie wekslowe	max. 100% uznanego kapitału
65	Limity koncentracji w ten sam rodzaj lub dostawcę zabezpieczenia: - Kaucja	max.2% uznanego kapitału
66	Limity koncentracji w ten sam rodzaj lub dostawcę zabezpieczenia: - Blokada lokaty w BS Kowal	max. 1% uznanego kapitału
67	Limity koncentracji w ten sam rodzaj lub dostawcę zabezpieczenia: - pozostałe zabezpieczenia	max. 2% uznanego kapitału
68	Limity LtV	max. 80% w przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych
69	limity LtV	max. 90% w przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych, gdy część ekspozycji przekraczająca 80% LtV jest odpowiednio ubezpieczona lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP
70	Limity LtV	75% w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej

71	Limity LtV	80% w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej, gdy część ekspozycji przekraczająca 75% LtV jest odpowiednio ubezpieczona lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP
72	Limity LtV	Wskaźniki LtV wymienione powyżej ulegają obniżeniu o 5 p.p. jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie w ekspozycji kredytowej przekracza 25 lat
73	Limit jednostkowy maksymalnej kwoty kredytu-kredyt inwestycyjny AGRO	max 500 000,00 zł.
74	Limit jednostkowy maksymalnej kwoty kredytu gotówkowego okazjonalnego	max 10 000,00 zł.
75	Limit jednostkowy maksymalnej kwoty kredytu-podręczny kredyt obrotowy	max 100 000,00 zł.
76	Limit jednostkowy maksymalnej kwoty kredytu-kredyt w rachunku bieżącym	max 1 500 000,00 zł.
77	Limit jednostkowy maksymalnej kwoty kredytu-kredyt inwestycyjny na zakup gruntów rolnych	max 1 000 000,00 zł.
78	Łączna kwota instrumentów finansowych, innych niż wyemitowane przez Skarb Państwa lub NBP (wartość bilansowa) w stosunku do funduszy własnych	max 50%
79	Udział kredytów zagrożonych (według wartości bilansowej brutto) w kredytach ogółem (wskaźnik liczony od podmiotów niefinansowych i JRiS, bez pozabilansu)	max 5%
80	Udział portfela kredytów podmiotów niefinansowych w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania (wartość nominalna)	max 65%
81	Udział pokrycia rezerwami celowymi należności zagrożonych (według wartości bilansowej brutto z wyłączeniem odsetek) od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych (bez pozabilansu)	min 33%
82	udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w portfelu kredytowym	max 80%
83	Udział zagrożonych ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w portfelu ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie ogółem (wartość nominalna)	max 2%
84	udział detalicznych ekspozycji kredytowych w portfelu kredytowym	max 5%

85	udział zagrożonych detalicznych ekspozycji kredytowych w detalicznych ekspozycjach kredytowych ogółem (wartość nominalna)	max 1%
86	Ilość ekspozycji kredytowych udzielonych poza obowiązującymi standardami kredytowania (w okresie od daty ostatniego raportu)	x
87	Wartość ekspozycji kredytowych udzielonych poza obowiązującymi standardami kredytowania (w okresie od daty ostatniego raportu)	x
88	Wartość ekspozycji kredytowych udzielonych poza obowiązującymi standardami kredytowania (w okresie od daty ostatniego raportu) w relacji do średniej wartości portfela kredytowego obliczonej wg. stanów z końca miesięcy analizowanego okresu	x
89	Limit- kredyty gotówkowe	100%
90	Limit- limity w ROR (kredyty odnawialne w ROR)	50%
91	Limit- detaliczne ekspozycje kredytowe niezabezpieczone	2%
92	Limit- detaliczne ekspozycje kredytowe udzielone na warunkach niestandardowych	2%
93	Limity -DEK za względu na rodzaj zabezpieczenia- zabezpieczenie rzeczowe (oprócz hipoteki)	5%
94	Limity -DEK ze względu na rodzaj zabezpieczenia- weksel	100%
95	Limity -DEK ze względu na rodzaj zabezpieczenia- poręczenie wekslowe	60%
96	Limity -DEK ze względu na rodzaj zabezpieczenia- inne zabezpieczenia	30%
97	Limit EKZH-podział na grupy klientów wg podmiotu- podmioty finansowe	2%
98	Limit EKZH-podział na grupy klientów wg podmiotu- przedsiębiorstwa i spółki prywatne/spółdzielnie	15%
99	Limit EKZH-podział na grupy klientów wg podmiotu- rolnicy	100%
100	Limit EKZH-podział na grupy klientów wg podmiotu- przedsiębiorcy indywidualni	10%
101	Limit EKZH-podział na grupy klientów wg podmiotu- osoby prywatne	35%
102	Limit EKZH-podział na grupy klientów wg podmiotu- inne	1%
103	Limit EKZH-podział na rodzaj zabezpieczenia- nieruchomości mieszkalne	60%
104	Limit EKZH-podział na rodzaj zabezpieczenia- nieruchomości komercyjne	100%
105	Limit EKZH-podział na rodzaj produktu - kredyty inwestycyjne	50%
106	Limit EKZH-podział na rodzaj produktu - kredyty mieszkaniowe	50%
107	Limit EKZH-podział na rodzaj produktu - kredyty pozostałe nieruchomości	100%
108	Limit EKZH-podział na rodzaj produktu - kredyty pozostałe	10%

109. Wskaźniki DtI:

a) dochód i okres kredytowania

<i>dochód netto wnioskodawcy PWN – przeciętne wynagrodzenie netto w gospodarce</i>	<i>Maksymalny poziom DtI</i>	
	<i>okres kredytowania</i>	
	<i>okres ≤ 5 lat</i>	<i>okres > 5 lat</i>
<i>dochód < 1 x PWN</i>	<i>50%</i>	<i>45%</i>
<i>1 x PWN ≤ dochód < 2x PWN</i>	<i>65%</i>	<i>60%</i>
<i>dochód ≥ 2x PWN</i>	<i>70%</i>	<i>65%</i>

b) miejsce zamieszkania:

<i>miejsce zamieszkania</i>	<i>Maksymalny poziom DtI</i>
<i>- wieś</i>	
<i>- małe miasto ≤ 50 tys.</i>	
<i>- duże miasto > 50 tys.</i>	
<i>wieś</i>	<i>60%</i>
<i>małe miasto</i>	<i>50%</i>
<i>duże miasto</i>	<i>45%</i>

2) **Ryzyko operacyjne**

Pomiar ryzyka operacyjnego odbywa się z dwóch punktów widzenia:

- a) na podstawie incydentów/zdarzeń operacyjnych, które miały miejsce
- b) na podstawie oceny zdarzeń, które mogą zaistnieć/zdarzeń potencjalnych, w oparciu o:
 - „mapę ryzyka operacyjnego”,
 - testy warunków skrajnych,
 - Kluczowe Wskaźniki Ryzyka,
 - samoocenę ryzyka.

Bank ogranicza ryzyko operacyjne poprzez:

- a) wdrożenie regulacji wewnętrznych opisujących realizowane w Banku procesy, systemy i oferowane Klientom produkty,
- b) wydawanie rekomendacji lub zaleceń, które pozwalają na zminimalizowanie ryzyka,
- c) stosowanie mechanizmów kontrolnych (m.in. wprowadzenie w Banku systemu zatwierdzania/akceptacji „na drugą rękę”, regularne przeprowadzanie kontroli wewnętrznych),
- d) transferowanie ryzyka,
- e) stosowanie planów ciągłości działania.

W obszarze ryzyka operacyjnego Bank stosuje następujące limity:

- Kluczowe Wskaźniki Ryzyka KRI:

Rodzaj limitu	Wartość ostrzegawcza	Wartość krytyczna
Rotacja pracowników (limit max)	32%	33%
Liczba pracowników uczestnicząca w szkoleniach (limit min)	15%	10%
Awarie i przestoje bankomatów (limit max)	25%	30%
Różnice kasowe (limit max)	36 szt.	40 szt.
Liczba niepoprawnie zrealizowanych transakcji na rzecz klienta (limit max)	10 szt.	14 szt.
Liczba oszukańczych transakcji zewnętrznych (limit max)	0 szt.	2 szt.
Usługi polecenia przelewu inicjowane elektronicznie (limit min)	30%	26%
Błędy księgowe – storna i anulowania (limit max)	450 szt.	500 szt.

- dodatkowe wskaźniki KRI:

Kategoria ryzyka	Maksymalna suma strat
Oszustwa wewnętrzne	1 000 zł
Oszustwa zewnętrzne	1 000 zł
Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	1 000 zł
Klienci, produkty i praktyki operacyjne	1 000 zł
Szkody związane z aktywami rzeczowymi	10 000 zł
Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	1 000 zł
Wykonywanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	5 000 zł

3) Ryzyko płynności (opisane również szerzej w części XIII)

Bank zarządza, w tym mierzy ryzyko płynności w trzech horyzontach czasowych:

- a) płynności bieżącej,
- b) płynności krótkoterminowej (do 30 dni) – stosując przepływy pieniężne,
- c) płynności strukturalnej (wynikającej z wszystkich aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych, w tym płynności średnio- i długoterminowej) – stosując:
 - ocenę stabilności źródeł finansowania działalności Banku, w tym zwłaszcza depozytów (m.in. ustalenie poziomu osadu, uzależnienie od finansowania dużych deponentów, osób wewnętrznych, jednostek samorządu terytorialnego),
 - zestawienie urealnionych terminów płatności aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych – lukę płynności,
 - analizę wskaźników płynnościowych,
 - ocenę poziomu aktywów płynnych,
 - testy warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko płynności poprzez:

- a) stosowanie systemu limitów,
- b) monitorowanie i reagowanie na sygnały wczesnego ostrzegania,
- c) utrzymywanie aktywów nieobciążonych zabezpieczających sytuację kryzysową w określonym „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni,
- d) posiadanie, aktualizowanie i testowanie awaryjnych planów płynności.

W obszarze ryzyka płynności Bank stosuje następujące limity:

Rodzaj limitu	Wartość
Ilość przypadków przekroczenia nadzorczej miary płynności M1, M2, M3, M4 (limit max)	0 szt.
Wskaźnik depozytów ogółem (w wartości nominalnej) w sumie bilansowej (limit min)	70%
Udział depozytów powiększonych o fundusze własne w kredytach powiększonych o majątek trwały (limit min)	140%
Globalna luka płynności – iloraz skumulowanych aktywów dla wszystkich przedziałów czasowych do skumulowanych pasywów (limit min)	1
Wskaźnik depozytów stabilnych w depozytach ogółem (limit min)	70%
Udział zobowiązań pozabilansowych udzielonych w sumie bilansowej (limit max)	15%
Udział łącznej kwoty środków zgromadzonych przez dużych deponentów w bazie depozytowej (limit max)	5%
Kredyty / wartość przyjętych depozytów (limit min)	40%
Kredyty / wartość przyjętych depozytów (limit max)	70%
Wskaźnik zrywalności depozytów (limit max)	4%
Wewnętrzny wskaźnik NSFR (limit min)	111%
Wskaźnik płynności LCR (limit min)	100%

4) Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym

Bank mierzy ryzyko stopy procentowej dla dwóch istotnych rodzajów tego ryzyka:

- a) przeszacowania wynikającego z niedopasowania terminów przeszacowania pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych,
- b) bazowego spowodowanego niedoskonałą korelacją zmian stóp referencyjnych, w oparciu o:
 - lukę stopy procentowej,
 - ocenę wpływu zmian stóp procentowych na wynik finansowy Banku,
 - analizę wskaźników,
 - testy warunków skrajnych

Bank ogranicza ryzyko stopy procentowej poprzez:

- a) stosowanie systemu limitów,
- b) dopasowywanie (w ramach możliwości) terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stóp procentowych oraz stóp referencyjnych.

W obszarze ryzyka stopy procentowej Bank stosuje następujące limity:

Rodzaj limitu	Poziom limitu	Wartość wskaźnika
		31.12.2018
Limit wskaźnika: luka skumulowana / wartość bilansowa aktywów	80,00%	54,6%
Limit na zmianę wyniku odsetkowego z tyt. ryzyka przeszacowania i bazowego w relacji do funduszy własnych [+/-200 p.b.]	23,00%	15,0%
Limit na zmianę wyniku odsetkowego z tyt. ryzyka bazowego w relacji do funduszy własnych [+/- 200p.b.]	9,00%	4,3%
Limit na zmianę wartości ekonomicznej Banku w relacji do funduszy własnych [+/- 200p.b.]	1,00%	0,4%

Limit na zmianę wyniku odsetkowego z tyt. ryzyka przeszacowania i bazowego w relacji do wyniku odsetkowego annualizowanego [+/- 100 p.b.]	45,00%	32,1%
Limit luki niedopasowania pow. 1 roku do 3 lat w relacji do funduszy własnych	2,00%	0,1%
Limit luki niedopasowania powyżej 3 lat w relacji do funduszy własnych	2,00%	0,0%
Limit strat z tytułu aktywów i pasywów z terminami przeszacowania powyżej 3 miesięcy w relacji do funduszy własnych - ryzyko krzywej dochodowości	0,50%	0,0%
Limit strat z tytułu ryzyka opcji klienta w relacji do funduszy własnych	1,00%	0,1%
Aktywa rynku finansowego w przedziałach pow. 3 mcy w relacji do aktywów oprocentowanych	5,00%	0,00%
Pasywa rynku finansowego w przedziałach pow. 3 mcy w relacji do aktywów oprocentowanych	5,00%	0,00%
Udział aktywów walutowych (oprocentowanych) w sumie bilansowej	5,00%	0,37%
Udział pasywów walutowych (oprocentowanych) w sumie bilansowej	5,00%	0,00%
Poziom zobowiązań pozabilansowych z tytułu niewykorzystanych linii kredytowych (udział w aktywach oprocentowanych)	10,00%	4,57%
Udział kredytów spłacanych przed terminem* w sumie kredytów w sytuacji normalnej i pod obserwacją	2,00%	0,51%
Udział wielkości depozytów zerwanych w danym miesiącu do średniej wielkości posiadanych depozytów terminowych w tym samym miesiącu (wskaźnik wyliczany jest dla wszystkich depozytów terminowych)	4,00%	0,47%

5) Ryzyko walutowe

Bank mierzy ryzyko walutowe w oparciu o:

- wyznaczanie pozycji walutowych,
- ocenę wpływu zmian kursów walutowych na wynik finansowy Banku,
- analizę wskaźników,
- testy warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko walutowe poprzez:

- a) stosowanie systemu limitów,
- b) domykanie pozycji walutowych.

W obszarze ryzyka walutowego Bank stosuje następujące limity:

Rodzaj limitu	Wartość
Udział całkowitej pozycji walutowej w funduszach własnych Banku (limit max)	2,00%
Udział otwartych indywidualnych pozycji walutowych netto w funduszach własnych Banku w odniesieniu do waluty EUR (limit max)	1,30%
Udział otwartych indywidualnych pozycji walutowych netto w funduszach własnych Banku w odniesieniu do waluty USD (limit max)	0,30%
Udział otwartych indywidualnych pozycji walutowych netto w funduszach własnych Banku w odniesieniu do waluty GBP (limit max)	0,40%
Aktywa płynne (stan gotówki w kasie, środki na rachunkach nostro oraz depozyty jednodniowe) w stosunku do sumy środków zgromadzonych przez klientów na rachunkach oszczędnościowych i bieżących – dla każdej waluty oddzielnie (limit min)	15,00%

6) Ryzyko kapitałowe

Bank mierzy ryzyko kapitałowe poprzez:

- wyznaczanie wymogów kapitałowych, w ramach kapitału regulacyjnego,
- szacowanie kapitału wewnętrznego na istotne rodzaje ryzyka,
- ocenę współczynników kapitałowych,
- ocenę relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych,
- dokonywanie testów warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko kapitałowe poprzez:

- utrzymywanie odpowiedniego poziomu współczynników kapitałowych oraz relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych,
- posiadanie, aktualizowanie i testowanie awaryjnych planów kapitałowych.

W stosuje następujące limity alokacji kapitału:

Rodzaj ryzyka istotnego	Limity dla regulacyjnych wymogów kapitałowych	Limity dla dodatkowych wymogów kapitałowych	Limity dla kapitału wewnętrznego
Ryzyko kredytowe	51,658%	8,000%	59,658%
Ryzyko rynkowe	0,000%	3,460%	3,460%
Ryzyko operacyjne	6,000%	0,000%	6,000%
Ryzyko koncentracji zaangażowań, w tym:		0,000%	
koncentracji dużych ekspozycji			
koncentracji w ten sam sektor gospodarczy			
koncentracji w ten sam region geograficzny			

koncentracji w ten sam rodzaj lub dostawcę zabezpieczenia			
Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej		23,000%	
Ryzyko płynności		2,000%	
Ryzyko kapitałowe		0,000%	
Kapitał regulacyjny	57,658%		
Kapitał wewnętrzny			94,118%

7) Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności zostało uznane przez Bank jako ryzyko trudnomierzalne, stąd Bank ocenia ryzyko braku zgodności tylko poprzez szacowanie jakościowe.

Szacowanie jakościowe odbywa się w dwóch wymiarach:

- 1) oceny skutków zdarzeń, które mogą wystąpić (w ramach ryzyka operacyjnego);
- 2) oceny skutków zdarzeń, których wystąpienie zostało zarejestrowane w oparciu o rejestr naruszeń compliance.

4. Adekwatność systemu zarządzania ryzykiem oraz ogólny profil ryzyka

Zarząd Banku oświadcza, że funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem jest adekwatny do skali oraz złożoności prowadzonej przez Bank działalności.

Profil ryzyka Banku, w ujęciu ilościowym Bank określa poprzez wskazanie udziału kapitału wewnętrznego na poszczególne rodzaje ryzyka w funduszach własnych.

Na datę sporządzenia informacji profil ryzyka Banku przedstawiał się następująco:

Rodzaj ryzyka istotnego	Realizacja limitów dla regulacyjnych wymogów kapitałowych	Realizacja limitów dla dodatkowych wymogów kapitałowych	Realizacja limitów dla kapitału wewnętrznego
Ryzyko kredytowe	23,424%	5,210%	28,634%
Ryzyko rynkowe	0,000%	0,459%	0,459%
Ryzyko operacyjne	4,755%	0,000%	4,755%
Ryzyko koncentracji zaangażowań, w tym:		0,000%	
koncentracji dużych ekspozycji			

koncentracji w ten sam sektor gospodarczy			
koncentracji w ten sam region geograficzny			
koncentracji w ten sam rodzaj lub dostawcę zabezpieczenia			
Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej		8,493%	
Ryzyko płynności		0,262%	
Ryzyko kapitałowe		0,000%	
Kapitał regulacyjny	28,179%		
Kapitał wewnętrzny			42,603%

5. Liczba stanowisk dyrektorskich członków Zarządu i Rady Nadzorczej

(chodzi o funkcje pełnione w Zarządzie lub Radzie Nadzorczej innych podmiotów, liczba takich funkcji jest ograniczona, zgodnie zapisami art. 22aa Prawa bankowego)

Poszczególni członkowie Zarządu lub Rady Nadzorczej Banku sprawują następującą ilość funkcji w zarządzie lub radzie nadzorczej innego podmiotu:

	<i>Liczba funkcji w zarządzie innego podmiotu</i>	<i>Liczba funkcji w radzie nadzorczej innego podmiotu</i>
Członek Rady Nadzorczej 1	1	0
Członek Rady Nadzorczej 2	1	0
Członek Rady Nadzorczej 3	1	0

6. Polityka wyboru członków Zarządu i Rady Nadzorczej w Banku, strategia zróżnicowania wyboru, informacja o odpowiedności

(informacja opisowa – zgodnie z przyjętą w Banku polityką, zgodnie z art. 22aa ust. 1 ustawy Prawo bankowe członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej Banku powinni mieć wiedzę, umiejętności i doświadczenie, odpowiednie do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków, oraz dawać rękojmię należytego wykonywania tych obowiązków)

Powołanie Prezesa następuje za uprzednią zgodą KNF, wyrażoną w formie decyzji, w trybie przewidzianym w ustawie Prawo bankowe.

Z wnioskiem o wyrażenie zgody występuje Rada, reprezentowana przez członków Prezydium Rady.

Powołanie członków Zarządu nie wymaga zgody KNF i wyrażone jest w formie uchwały Rady, w trybie określonym w Statucie Banku i w „Procedurze określającej działania związane z powołaniem Prezesa Zarządu Banku Spółdzielczego w Kowalu oraz członków Zarządu Banku Spółdzielczego w Kowalu”.

Decyzja KNF wyrażająca zgodę na powołanie kandydata na funkcję Prezesa Zarządu jest warunkiem koniecznym dla pełnienia przez daną osobę funkcji Prezesa.

Prezesa oraz członków Zarządu powołuje Rada w głosowaniu tajnym, po dokonaniu indywidualnej oceny odpowiedniości do pełnienia funkcji kluczowych w Banku. Rada ocenia:

- 1) wiedzę, umiejętności i doświadczenie, odpowiednie do pełnionych funkcji, powierzonych obowiązków dające rękojmię należytego wykonania;
- 2) reputację, uczciwość, etyczność;
- 3) niezależność osądu i bycia niezależnym;
- 4) poświęcenie wystarczającej ilości czasu przez członka Zarządu.

Prezes oraz członkowie Zarządu powinni uzyskać pozytywną ocenę odpowiedniości. W przypadku negatywnej oceny reputacji, uczciwości lub etyczności kandydat nie zostanie powołany w skład Zarządu, a jeżeli został już powołany Rada Nadzorcza odwoła tego członka Zarządu.

Rada sprawuje kontrolę i nadzór nad działalnością Banku, w tym nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania.

Rada składa się od 5 (pięciu) do 11 (jedenastu) osób. Do Rady może być wybrany wyłącznie członek Banku.

Jeżeli członkiem Banku jest osoba prawna do Rady może być wybrana osoba nie będąca członkiem Banku wskazana przez osobę prawną.

Kadencja Rady trwa 4 lata i upływa z dniem wybrania Rady następnej kadencji.

Przed upływem kadencji członek Rady może być odwołany większością 2/3 głosów przez organ, który dokonał wyboru.

Członków Rady wybiera i odwołuje Zebranie Przedstawicieli spośród nieograniczonej liczby kandydatów zgłoszonych przez Przedstawicieli.

Pierwsze posiedzenie Rady zwołuje Przewodniczący Zebrania Przedstawicieli, na którym dokonano wyboru Rady w terminie nie przekraczającym 7 dni od dnia odbycia Zebrania Przedstawicieli.

Członek Rady powinien wykonywać swoją funkcję w sposób aktywny, wykazując się niezbędnym poziomem zaangażowania w pracę Rady. Pełnienie funkcji w Radzie nie powinno kolidować z innymi obowiązkami zawodowymi, prowadzoną działalnością gospodarczą oraz pełnionymi funkcjami społecznymi.

Każdy z kandydatów na członka Rady Nadzorczej podlega indywidualnej ocenie odpowiedniości, polegającej na ocenie:

- 1) wiedzy, umiejętności i doświadczenia kandydata;
- 2) reputacji, uczciwości i etyczności;
- 3) niezależności osądu i bycia niezależnym;
- 4) poświęcenia wystarczającej ilości czasu przez członka Rady.

W przypadku negatywnej oceny reputacji, uczciwości lub etyczności kandydat nie zostaje powołany do Rady Nadzorczej.

7. Informacja o Komitetach powołanych w Banku

W Banku funkcjonuje Komitet Audytu wyłoniony z członków RN, który wspiera działania Rady Nadzorczej Banku w zakresie sprawozdawczości finansowej i systemu kontroli wewnętrznej oraz systemu zarządzania ryzykiem.

8. System przepływu informacji w zakresie ryzyka stosowany w Banku

System przepływu informacji w zakresie ryzyka dotyczy głównie istotnych rodzajów ryzyka i odbywa się zgodnie z wewnętrzną procedurą Banku.

W ramach informacji zarządczej z obszaru każdego ryzyka sprawozdawane są:

- wyniki pomiaru ryzyka (wynikające z pomiarów opisanych w części II.3), w tym wyniki testów warunków skrajnych,
- informacja o realizacji przyjętych w Banku limitów,
- wnioski dla Zarządu i Rady Nadzorczej.

Opracowane analizy dotyczące poszczególnych rodzajów ryzyka oraz adekwatności kapitałowej, przekazywane są Zarządowi.

Zarząd, uwzględniając dane uzyskiwane od komórek organizacyjnych składa Radzie Nadzorczej sprawozdanie w zakresie poziomu każdego rodzaju ryzyka występującego w Banku oraz adekwatności kapitałowej.

III. Fundusze własne

1. Budowa funduszy własnych

Lp*	Pozycja	Kwota
1	Instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne	1 192,0
2	Zyski zatrzymane	Niepodzielony zysk z lat ubiegłych
3	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe)	22 653,0
3a	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	171,3
4	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 3 i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału podstawowego Tier I	Niezamortyzowane udziały kapitałowe (jeżeli nie są wieczyste)
5a	Niezależnie zweryfikowane zyski z bieżącego okresu po odliczeniu wszelkich możliwych do przewidzenia obciążeń i dywidend	Zysk okresu bieżącego za zgodą KNF
6	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	24 016,3
7	Dodatkowe korekty wartości (kwota ujemna)	- 3,8
7a	Dodatkowe odliczenie z tytułu rezerw	Odliczenie z tytułu nieuznanych rezerw oraz odpisów w sytuacji kiedy w wartości ekspozycji

		<i>uwzględniane są wszystkie rezerwy i odpisy dotyczące odsetek a nie tylko kwoty uznane</i>
8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	- 107,9
17	Bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)	<i>Udziały kapitałowe w kapitale podstawowym Tier I uznane jako krzyżowe przez właściwe organy (wzajemne udziały pomiędzy bankami spółdzielczymi)</i>
18	Posiadane przez instytucję bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	<i>Udziały kapitałowe w kapitale podstawowym Tier I sektora finansowego (poza IPS) nie będące znaczną inwestycją ponad limit 10%</i>
19	Posiadane przez instytucję bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	<i>Udziały kapitałowe w kapitale podstawowym Tier I sektora finansowego (poza IPS) będące znaczną inwestycją ponad limit 10%</i>
21	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota przekraczająca próg 10% po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3 (kwota ujemna)	<i>Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i wynikające z różnic przejściowych ponad limit 10%</i>
22	Kwota przekraczająca próg 17,65% (kwota ujemna)	<i>Kwota przekraczająca limit 17,65% dla sumy znaczących inwestycji w sektor finansowy (poza IPS) i aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego opartych na przyszłej rentowności i wynikającej z różnic przejściowych</i>
23	W tym: posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio instrumenty w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	<i>Część wiersza 22 przypadająca na inwestycje</i>
25	W tym: aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych	<i>Część wiersza 22 przypadająca na aktywa</i>
25a	Straty za bieżący rok obrotowy (kwota ujemna)	<i>Strata roku bieżącego</i>
25b	Możliwe do przewidzenia obciążenia podatkowe związane z pozycjami kapitału podstawowego Tier I (kwota ujemna)	
27	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale dodatkowym Tier I które przekraczają wartość kapitału dodatkowego Tier I instytucji (kwota ujemna)	<i>Odliczenia od kapitału dodatkowego Tier I jeśli przekraczają kapitał dodatkowy Tier I</i>
28	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	- 111,7
29	Kapitał podstawowy Tier I	23 904,6
33	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 4 i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału dodatkowego Tier I	<i>Niezamortyzowane obligacje wyemitowane na podstawie uchwały KNF nr 314/2009</i>
36	Kapitał dodatkowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	Pozycja 33

39	Bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	<i>Udziały kapitałowe w kapitale dodatkowym Tier I sektora finansowego (poza IPS) nie będące znaczną inwestycją ponad limit 10%</i>
40	Posiadane przez instytucję bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	<i>Udziały kapitałowe w kapitale dodatkowym Tier I (poza IPS) sektora finansowego będące znaczną inwestycją</i>
42	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale Tier II które przekraczają wartość kapitału Tier II instytucji (wartość ujemna)	<i>Odliczenia od kapitału Tier II jeżeli przekraczają wartość kapitału Tier II</i>
43	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale dodatkowym Tier I	Suma pozycji począwszy od pkt 39
44	Kapitał dodatkowy Tier I	Kapitał dodatkowy Tier I
45	Kapitał Tier I (kapitał Tier I = kapitał podstawowy Tier I + kapitał dodatkowy Tier I)	23 904,6
46	Instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne	<i>Kwota wyemitowanych obligacji i pożyczek podporządkowanych spełniających warunki CRR</i>
47	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 5 i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału Tier II	<i>Kwota wyemitowanych obligacji i pożyczek podporządkowanych nie spełniających warunków CRR</i>
50	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego	<i>Rezerwa na ryzyko ogólne w części dotyczącej ryzyka kredytowego</i>
51	Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi	Suma pozycji począwszy od 46
54	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	<i>Udziały kapitałowe w kapitale Tier II sektora finansowego (poza IPS) nie będące znaczną inwestycją ponad limit 10%</i>
55	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	<i>Udziały kapitałowe w kapitale Tier II sektora finansowego (poza IPS) będące znaczną inwestycją</i>
57	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale Tier II	Suma pozycji począwszy od 54
58	Kapitał Tier II	Pozycja 51 minus pozycja 57
59	Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)	23 904,6
60	Aktywa ważone ryzykiem razem	84 200,6
61	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	28,39%
62	Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	28,39%
63	Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	28,39%
64	Wymóg bufora dla poszczególnych instytucji (wymóg dotyczący kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art. 92 ust. 1 lit. a) powiększony o wymogi utrzymywania bufora zabezpieczającego i antycyklicznego, jak również bufor ryzyka systemowego oraz bufor instytucji o znaczeniu systemowym wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	9,375%
65	W tym: wymóg utrzymywania bufora zabezpieczającego	1,875%

66	W tym: wymóg utrzymywania bufora antycyklicznego	0%
67	W tym: wymóg utrzymywania bufora ryzyka systemowego	3%
67a	W tym: bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym	0%
68	Kapitał podstawowy Tier I dostępny w celu pokrycia buforów (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	19,015%
72	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich)	<i>Nieodliczana kwota nieznaczających inwestycji w sektor finansowy</i>
73	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich)	<i>Nieodliczana kwota znaczących inwestycji w sektor finansowy</i>
75	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota poniżej progu 10% po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3	<i>Nieodliczana kwota aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego opartych na przyszłej rentowności i wynikających z różnic przejściowych</i>
76	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego uwzględnione w kapitale Tier II w odniesieniu do ekspozycji objętych metodą standardową (przed zastosowaniem pułapu)	<i>Rezerwa na ryzyko ogólne w części dotyczącej ryzyka kredytowego uwzględniona w kapitale Tier II</i>
77	Pułap uwzględniania korekt z tytułu ryzyka kredytowego w kapitale Tier II zgodnie z metodą standardową	<i>1,25% przemnożone przez kwotę ekspozycji ważonych ryzykiem według metody standardowej</i>
80	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale podstawowym Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	<i>Limit na 2018 rok dla zasady praw nabytych (40%) przemnożony przez podstawę amortyzacji (jeśli dotyczy)</i>
81	Kwota wyłączona z kapitału podstawowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	<i>Kwota zamortyzowanych udziałów (jeśli dotyczy)</i>
82	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów dodatkowych w kapitale Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	<i>Limit na 2018 rok dla zasady praw nabytych (40%) przemnożony przez podstawę amortyzacji (jeśli dotyczy)</i>
83	Kwota wyłączona z kapitału dodatkowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	<i>Kwota zamortyzowanych obligacji wyemitowanych na podstawie uchwały KNF nr 314/2009 (jeśli dotyczy)</i>
84	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale Tier II będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	<i>Limit na 2018 rok dla zasady praw nabytych (40%) przemnożony przez podstawę amortyzacji (jeśli dotyczy)</i>
85	Kwota wyłączona z kapitału Tier II ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	<i>Kwota zamortyzowanych obligacji i pożyczek podporządkowanych zaliczonych do kapitału Tier II na zasadzie praw nabytych (jeśli dotyczy)</i>

**) numeracja zgodna z Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych instytucji*

2. Ogólny opis cech instrumentów w kapitale podstawowym Tier I

Członek Banku ma obowiązek:

- 1) wnieść wpisowe w wysokości 50,00 zł oraz zadeklarować i wnieść co najmniej 1 (jeden) udział w wysokości 500,00 zł,
- 2) przestrzegania przepisów prawa, postanowień Statutu i opartych na nim regulaminów oraz uchwał organów Banku,
 - 1) dbania o dobro i rozwój Banku oraz uczestniczenia w realizacji jego zadań statutowych, dbania o poszanowanie i pomnażanie majątku Banku i zapobieganie marnotrawstwu i działaniu na jego szkodę,
 - 2) zawiadamiać pisemnie Bank o każdorazowej zmianie danych zawartych w deklaracji w terminie 30 dni od dnia ich zmiany.
2. Wniesienie wpisowego i wniesienie zadeklarowanych udziałów winno nastąpić w terminie 30 dni od dnia zawiadomienia o przyjęciu w poczet członków Banku.
3. Członek Banku może posiadać maksymalnie 25 udziałów, nie więcej niż równowartość 5% funduszu udziałowego Banku. Ograniczenie, o którym mowa w zdaniu poprzednim nie dotyczy obejmowania udziałów w Banku przez System Ochrony, Bank zrzeczający oraz Bankowy Fundusz Gwarancyjny. Obejmowanie udziałów nadobowiązkowych przez pozostałe podmioty, inne niż wskazane powyżej o równowartości wyższej niż 5% funduszu udziałowego wymaga zgody Zarządu Banku oraz Zarządu Systemu Ochrony.

W przypadku zwiększenia wysokości jednostki udziałowej członek zobowiązany jest wnieść wpłatę uzupełniającą stan jego udziałów w terminie 90 dni od daty zarejestrowania zmiany w KRS.

Jeżeli członek Banku zadeklarował większą liczbę udziałów od wymaganej do zadeklarowania przez Statut, obowiązujący w chwili żądania zwrotu, może wystąpić o zwrot wpłaconych ponad statutową normę udziałów przed ustaniem członkostwa. Wypowiedzenie udziałów nadobowiązkowych powinno być dokonane w formie pisemnej pod rygorem nieważności. Okres wypowiedzenia udziałów nadobowiązkowych wynosi 90 dni od daty złożenia w Banku oświadczenia o ich wypowiedzeniu. Złożenie oświadczenia o wypowiedzeniu udziałów nadobowiązkowych jest równoznaczne ze złożeniem żądania wypłaty tych udziałów, na zasadach określonych w Statucie. Rozliczenie z członkiem z tytułu wypowiedzianych udziałów nadobowiązkowych następuje w terminie 30 dni od dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego przez Zebranie Przedstawicieli za rok, w którym upłynął okres wypowiedzenia udziałów, poprzez przekazanie środków pieniężnych na rachunek bankowy pisemnie wskazany przez członka w złożonym wypowiedzeniu lub wypłatę gotówkową w kasie Banku, po uzyskaniu zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego w trybie określonym w Rozporządzeniu 575/2013. Rozliczenie nie może nastąpić w przypadku, gdy udziały członka Banku zostały przeznaczone na pokrycie strat Banku.

1. Roszczenia o wypłatę udziałów i udziału w nadwyżce bilansowej ulegają przedawnieniu z upływem 3 (trzech) lat od dnia, w którym te roszczenia stały się wymagalne.
2. Członek Banku nie odpowiada wobec wierzycieli Banku za jego zobowiązania.
3. Środki pieniężne z tytułu wypowiedzianych udziałów należne członkowi i byłemu członkowi są nieoprocentowane.
4. Postanowienia Statutu stosuje się odpowiednio w przypadku wykluczenia, wykreślenia lub skreślenia członka Banku.
5. Członek Banku uczestniczy w pokrywaniu strat Banku do wysokości zadeklarowanych udziałów.
6. W celu ochrony interesów członków, Zarząd Banku jest uprawniony do podjęcia decyzji

o wstrzymaniu albo ograniczeniu zwrotu wpłat na udziały w przypadkach określonych w art.10c Ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających.

7. Wstrzymanie albo ograniczenie zwrotu na udziały następuje w drodze uchwały Zarządu. Zarząd informuje członków Banku żądających zwrotu wpłat na udziały o podjętej uchwale w terminie 14 dni od daty jej podjęcia.

Bank wykazuje w funduszach własnych w ramach funduszu udziałowego bezpośrednio udziały opłacone do dnia 28 czerwca 2013 roku. Na koniec 2018 roku liczba udziałów wynosiła 2 980 jednostek o wartości nominalnej 400,00 zł. Wypłata udziałów zaliczonych do funduszy własnych wymaga zgody KNF.

3. Informacja w zakresie instrumentów kapitałowych zaliczanych do kapitału dodatkowego Tier I i kapitału Tier II zgodnie z poniższym wzorem

Bank Spółdzielczy w Kowalu nie zalicza instrumentów kapitałowych do kapitału dodatkowego Tier I i kapitału Tier II.

IV. Wymogi kapitałowe

1. Metoda szacowania kapitału wewnętrznego oraz przyjęty przez Bank poziom adekwatności kapitałowej

Bank dokonuje agregacji wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne w oparciu o metodę minimalnego wymogu kapitałowego.

Poziomem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego jest wyliczony regulacyjny wymóg kapitałowy.

Bank wyznacza regulacyjny wymóg kapitałowy dla ryzyka:

- a) kredytowego, w oparciu o metodę standardową,
- b) operacyjnego, w oparciu o metodę wskaźnika bazowego,
- c) walutowego, w oparciu o metodę de mini mis.

Następnie Bank ocenia, czy regulacyjny wymóg kapitałowy w pełni pokrywa ryzyko kredytowe, operacyjne i walutowe i jeżeli jest to konieczne, to, zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego, oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na te ryzyka.

Kapitał wewnętrzny stanowi sumę regulacyjnego wymogu kapitałowego, dodatkowych wymogów kapitałowych oraz wymogów kapitałowych na pozostałe istotne rodzaje ryzyka obliczonych zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego.

Celem strategicznym Banku w zakresie poziomu adekwatności kapitałowej jest utrzymywanie relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych na minimalnym poziomie 8,5%.

Na datę informacji relacja wynosiła 18,78%.

W 2018 roku Komisja Nadzoru Finansowego nie nałożyła na Bank obowiązku utrzymywania dodatkowych wymogów kapitałowych. (wymóg nakładany przez KNF w drodze indywidualnej decyzji na podstawie art. 138 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo bankowe)

2. Regulacyjny wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe w podziale na kategorie ekspozycji

Regulacyjny wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe w podziale na kategorie ekspozycji przedstawia tabelka poniżej.

<i>Kategoria</i>	<i>Wartość aktywów ważonych ryzykiem</i>	<i>Wymóg kapitałowy</i>
	<i>tys. zł</i>	<i>tys. zł</i>
ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	1 249,69	99,98
ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	4 024,97	322,00
ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	2,58	0,21
ekspozycje wobec instytucji	0,00	0,00
ekspozycje wobec przedsiębiorstw	12 227,31	978,18
ekspozycje detaliczne	7 885,57	630,85
ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	37 243,75	2 979,50
ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	369,06	29,52
ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	1 308,80	104,70
ekspozycje kapitałowe	2 469,14	197,53
pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0,00	0,00
inne pozycje	3 210,20	256,82
Razem regulacyjny wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe	69 991,07	5 599,29

3. Łączne wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego, walutowego i operacyjnego

Łączne wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego, walutowego i operacyjnego przedstawia tabelka poniżej.

<i>Ryzyko</i>	<i>Regulacyjny wymóg kapitałowy tys. zł</i>
• kredytowe	5 599,29
• operacyjne	1 136,76
• walutowe	0,00
RAZEM	6 736,05

V. Ryzyko kredytowe

1. Definicja dla należności przeterminowanych i zagrożonych, podejścia w zakresie korekt wartości i rezerw celowych/odpisów dotyczących odsetek, w tym również rezerwy na ryzyko

Za należności przeterminowane Bank uznaje należności, których przeterminowanie przekracza 90 dni, a przeterminowana kwota przekracza, w przypadku ekspozycji detalicznych 500 złotych, zaś w przypadku pozostałych klas ekspozycji, przeterminowana kwota przekracza 3 000 zł zgodnie z podejściem określonym w Rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.

Należnościami zagrożonymi są ekspozycje kredytowe zaliczone do kategorii poniżej standardu, wątpliwej i straconej zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków

Bank tworzy rezerwy celowe na ekspozycje zagrożone oraz odpisy na odsetki od tych ekspozycji w wysokości:

- 20% w zakresie ekspozycji w kategorii poniżej standardu,
- 50% w zakresie ekspozycji w kategorii wątpliwej,
- 100% w zakresie ekspozycji w kategorii straconej,

po uwzględnieniu pomniejszych podstawy naliczania rezerw i odpisów.

Bank tworzy rezerwę na ryzyko kredytowe zgodnie z „Zasadami klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością Banku w Banku Spółdzielczym w Kowalu.

2. Kategorie ekspozycji kredytowych, w tym kategorie istotne

Bank dokonuje podziału ekspozycji kredytowych na następujące kategorie:

<i>Kategoria ekspozycji</i>	<i>wartość ekspozycji</i>	<i>Czy kategoria jest istotna</i>
	<i>tys. zł</i>	<i>tak/nie</i>
wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	20 124,83	nie
ekspozycje wobec przedsiębiorstw	15 268,54	nie
ekspozycje detaliczne	10 514,09	nie
ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	49 015,14	tak
których dotyczy niewykonanie zobowiązania	369,06	nie

przy czym przyjmuje, że kategorie ekspozycji kredytowych, które stanowią przynajmniej 30% łącznej kwoty ekspozycji kredytowych wyznaczają istotne kategorie ekspozycji.

3. Struktura geograficzna ekspozycji kredytowych

W zakresie struktury geograficznej przyjmuje się, iż terenem działania Banku jest teren województwa kujawsko – pomorskiego. W ocenie Banku ryzyko kredytowe na terenie działania Banku jest jednorodne i nie zachodzi potrzeba badania zaangażowania w poszczególne gminy bądź powiaty i województwa.

4. Struktura branżowa ekspozycji kredytowych

Bank dokonuje podziału ekspozycji kredytowych na następujące branże (według Polskiej Klasyfikacji Działalności, z wyłączeniem ekspozycji kredytowej wobec konsumentów):

<i>Branża</i>	<i>Wartość (wartość nominalna + pozabilans) tys. zł</i>	<i>Czy branża jest istotna tak/nie</i>
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	42 212	Tak
Górnictwo i wydobywanie	0	Nie
Przetwórstwo przemysłowe	3 585	Nie
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, gorącą wodę, parę wodną i powietrze do układów; dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1 000	Nie
Budownictwo	4 527	Nie
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych; włączając motocykle	14 339	Nie
Transport i gospodarka magazynowa	530	Nie
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	241	Nie
Informacja i komunikacja	0	Nie
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0	Nie
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0	Nie
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0	Nie
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0	Nie
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	20 127	Nie
Edukacja	0	Nie
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	188	Nie
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	204	Nie
Pozostała działalność usługowa	294	Nie

Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; Gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi	0	Nie
Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	Nie
Leasing finansowy	3 700	Nie
inne	8	Nie
Razem branże:	90 955	x

przy czym przyjmuje, że branża, która stanowi przynajmniej 30% łącznej kwoty ekspozycji kredytowych jest istotna.

Dla MŚP podział na branże przedstawia się następująco:

<i>Branża</i>	<i>Wartość (wartość nominalna + pozabilans) tys. zł</i>
Przetwórstwo przemysłowe	3 585
Wytwarzanie i zaopatrywanie w en. elektryczną, gaz, parę wodną, dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami	1 000
Budownictwo	396
Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych i motocykli....	8 791
Transport i gospodarka magazynowa	1 678
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacja	204
Razem:	15 654

5. Struktura ekspozycji kredytowych według terminów zapadalności

Podział ekspozycji kredytowych według terminów zapadalności przedstawia się następująco:

<i>Termin zapadalności</i>	<i>Wartość(wartość nominalna) tys. zł</i>
do 1 miesiąca	2 785
1 – 3 miesiący	3 414
3 – 6 miesiący	7 507
6 – 12 miesiący	11 411
1 rok – 2 lat	12 346
2 lata – 5 lat	22 924
5 lat – 10 lat	23 931
10 lat – 20 lat	6 841
powyżej 20 lat	303
Razem:	91 462

6. Struktura ekspozycji zagrożonych według kategorii dla istotnych branż

Podział ekspozycji kredytowych zagrożonych (wartość nominalna + pozabilans) dla branż przedstawia się następująco:

<i>Rodzaj ekspozycji - branża</i>	<i>Poniżej standardu (w tys. zł)</i>	<i>Wątpliwe (w tys. zł)</i>	<i>Stracone (w tys. zł)</i>
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0	0	36
Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	0	0	1 301
Inne – pozostałe należności			8
Razem:	0	0	1 345

7. Zmiana stanu korekt i rezerw/odpisów z tytułu ekspozycji zagrożonych wraz z saldem początkowym i końcowym (bez PZB)

<i>Kategoria</i>	<i>Saldo początkowe</i>		<i>Saldo końcowe</i>	
	<i>Rezerwy celowe w tys. zł</i>	<i>Odpisy na odsetki w tys. zł</i>	<i>Rezerwy celowe w tys. zł</i>	<i>Odpisy na odsetki w tys. zł</i>
<i>Poniżej standardu</i>	106	0	91	0
<i>Wątpliwe</i>	0	0	0	0
<i>Stracone</i>	1 016	434	864	371
Razem:	1 122	0	955	371

VI. Techniki ograniczania ryzyka kredytowego

Techniki redukcji ryzyka kredytowego Bank stosuje w zakresie wyznaczania aktywów ważonych ryzykiem – w zakresie zamiany wagi ryzyka kontrahenta na wagę ryzyka zabezpieczenia lub stosowania preferencyjnej wagi ryzyka 35%.

<i>Rodzaj zabezpieczenia</i>	<i>Wartość ekspozycji kredytowych (bilansowa netto) dla których Bank stosuje technikę redukcji ryzyka kredytowego</i>
	<i>tys. zł</i>
Preferencyjna waga ryzyka 35%	912,26

VII. Korzystanie z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej ECAI

Bank wykorzystuje oceny zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej ECAI na potrzeby wyznaczania aktywów ważonych ryzykiem, dla następujących ekspozycji wobec:

- 1) instytucji - jeżeli rezydualny termin ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące,
- 2) samorządów regionalnych lub władz lokalnych - jeżeli ekspozycja nie jest denominowana lub finansowana w walucie krajowej,
- 3) podmiotów sektora publicznego - jeżeli pierwotny termin zapadalności ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące,

którym to kategoriom przypisywana jest waga ryzyka odpowiadająca stopniu jakości kredytowej rządu polskiego.

Bank korzysta z ocen jakości kredytowej nadanych przez ECAI:

- 1) Fitch Ratings;
- 2) Moody's Investors Service;
- 3) Standard and Poor's Ratings Services.

Jeżeli nadane oceny odpowiadają różnym wagom ryzyka wówczas Bank uwzględni tę ocenę, której odpowiada wyższa waga ryzyka.

Jeżeli dostępne są więcej niż dwie oceny kredytowe sporządzone przez wyznaczone ECAI dla danej pozycji z ratingiem, wówczas uwzględni się te dwie spośród nich, z którymi wiążą się najniższe wagi ryzyka, z zastrzeżeniem że: jeżeli dwie najniższe wagi ryzyka różnią się od siebie, przypisuje się wyższą z nich.

Bank uzależnia przyznanie wagi ryzyka od stopnia jakości kredytowej, który przypisano rządowi polskiemu wg następującej tabeli:

Stopień jakości kredytowej rządu polskiego	1	2	3	4	5	6
Waga ryzyka ekspozycji	20%	50%	100%	100%	100%	150%

Bank uzależnia stopień jakości kredytowej od oceny wiarygodności kredytowej w następujący sposób:

<i>Stopień jakości kredytowej</i>	<i>Ocena wiarygodności kredytowej</i>		
	<i>Fitch Ratings</i>	<i>Moody's Investors Service</i>	<i>Standard and Poor's Ratings Services</i>
1	AAA do AA	Aaa do Aa	AAA do AA
2	A	A	A
3	BBB	Baa	BBB
4	BB	Ba	BB
5	B	B	B
6	CCC i poniżej	Caa i poniżej	CCC i poniżej

Wg danych na 31.12.2018 roku Bank nie korzystał z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej ECAI.

VIII. Ryzyko rynkowe

Kwota wymogu kapitałowego w zakresie ryzyka walutowego według stanu na datę sporządzania informacji wynosi 109,6 tys. zł.

IX. Ryzyko operacyjne

Bank wyznacza wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne metodą wskaźnika bazowego.

Kwota wymogu kapitałowego w zakresie ryzyka operacyjnego według stanu na datę sporządzania informacji wynosi 1 136,8 tys. zł.

Wartość strat brutto wynikających z ryzyka operacyjnego w 2018 roku w podziale na kategorie zdarzeń przedstawia się następująco:

<i>Kategoria zdarzenia</i>	<i>Wartość straty tys. zł</i>
Wprowadzanie do systemu, wykonywanie, rozliczanie i obsługa transakcji	0,14

Najczęściej występującymi zdarzeniami ryzyka operacyjnego w 2018 roku były zdarzenia z rodzaju *Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami*, które stanowiły 74,07% wszystkich zdarzeń. Do tego rodzaju zdarzeń zaliczamy m.in. przekroczenia limitów pogotowia kasowego oraz różnice kasowe.

X. Ekspozycje kapitałowe

Ekspozycje kapitałowe wedle zamiaru ich nabycia oraz opis stosowanych metod wycen i zasad rachunkowości dla tych ekspozycji:

<i>Rodzaj ekspozycji</i>	<i>Kwota zakupiona ze względu na:</i>		<i>Zasady wyceny</i>
	• <i>zyski kapitałowe</i>		
	• <i>zamiar strategiczny</i>		
akcje SGB-Banku S.A.	zamiar strategiczny		brak
bankowe papiery wartościowe SGB-Banku S.A.	zyski kapitałowe		prospekt emisyjny SGB-Bank S.A.
obligacje korporacyjne na okaziciela SGB-Leasing Sp. z o.o.	zyski kapitałowe		prospekt emisyjny SGB-Leasing Sp. z o.o.
udział w Spółdzielczym Systemie Ochrony SGB	zamiar strategiczny		brak
jednostki uczestnictwa w TFI – Union Investment TFI S.A.	zyski kapitałowe		wartość godziwa

Wartość bilansowa i godziwa posiadanych papierów wartościowych:

<i>Rodzaj ekspozycji</i>	<i>Wartość bilansowa (w tys. zł)</i>	<i>Wartość godziwa</i>
akcje SGB-Banku S.A.	1 200,10	brak
bankowe papiery wartościowe SGB-Banku S.A.	1 207,44	brak
obligacje na okaziciela SGB-Leasing Sp. z o.o.	507,75	brak
udział w Spółdzielczym Systemie Ochrony SGB	1,00	brak
Jednostki uczestnictwa w TFI – Union Investment TFI S.A.	brak	3 760,91

XI. Ryzyko stopy procentowej w portfelu niehandlowym

Ryzyko stopy procentowej w Banku wynika głównie z niedopasowania terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych oraz niedopasowania tych pozycji ze względu na stopy referencyjne.

W Banku występuje nadwyżka aktywów nad pasywami wrażliwymi na zmiany stóp procentowych, która wynosi 54,56% sumy bilansowej.

Spadek stóp procentowych o 200 punktów bazowych obniża wynik odsetkowy Banku o 3 590,4 tys. zł.

Zmiana wartości ekonomicznej Banku na skutek zmian stóp procentowych o 200 punktów bazowych zmienia bilansową wartość kapitału o 89,0 tys. zł.

XII. Polityka zmiennych składników wynagrodzeń

1. Bank realizując zapisy Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach, wprowadził „Politykę wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Spółdzielczym w Kowalu” w ograniczonym zakresie korzystając z możliwości indywidualnego określenia sposobu i zakresu stosowania przepisów dotyczących zmiennych składników wynagrodzeń.
2. Bank nie jest znaczącą jednostką pod względem organizacji wewnętrznej oraz rodzaju, zakresu i złożoności prowadzonej działalności. Bank z uwagi na profil działania, charakter posiadanych w ofercie produktów oraz skalę działalności na rynku bankowym ustala, iż niniejsza Polityka dotyczyć będzie członków Zarządu Banku.
3. Bank dokonał analizy stanowisk, wymienionych w treści Rozporządzenia oraz określił krąg pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku, jak również dokonał analizy zasadności wprowadzenia systemu wynagradzania pracowników opartego na zmiennych składnikach wynagrodzeń.

Postanowienia ogólne

1. Bank zgodnie z określoną w Rozporządzeniu zasadą proporcjonalności i przeprowadzoną oceną kryteriów jakościowych i odpowiednich kryteriów ilościowych określonych w Rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) nr 604/2017 ustalił, że osobami zajmującymi stanowiska istotne w Banku są wyłącznie członkowie Zarządu.
2. Wynagrodzenie członków Zarządu obejmuje:
 - 1) składniki stałe – wynagrodzenie zasadnicze,
 - 2) składniki zmienne – premie roczną, nagrodę uznaniową.
3. Regulaminowa premia roczna przyznawana jest na podstawie oceny efektów pracy członka Zarządu przy zastosowaniu kryteriów wskazanych w „Polityce” w części dotyczącej „Zasad oceny efektów pracy członków Zarządu”.
4. Oceny, o której mowa w pkt. 3 dokonuje Rada Nadzorcza po zakończeniu roku obrachunkowego oraz po zweryfikowaniu przez biegłego rewidenta wyniku finansowego netto, nie później niż do końca czerwca roku następującego po okresie oceny.
5. Ocena efektów pracy członków Zarządu obejmuje 3 lata tzn. miniony rok obrotowy oraz dwa poprzednie lata.
6. Na całość premii Bank tworzy rezerwę.

Zasady przyznawania i wypłacania regulaminowej premii rocznej

1. Wysokość premii rocznej nie może stanowić znaczącej części wynagrodzenia członka Zarządu Banku.
2. Łączna kwota premii rocznej dla członków Zarządu banku wraz z narzutami ustalona jest w wysokości 4% rocznego zweryfikowanego przez biegłego rewidenta wyniku finansowego netto z zastrzeżeniem ust. 3
3. Wysokość regulaminowej premii rocznej nie może być większa niż 25% osiągniętego w danym roku przez członka Zarządu wynagrodzenia zasadniczego.
4. Rada Nadzorcza podejmuje decyzję w formie uchwały o przyznaniu premii rocznej dla poszczególnych członków Zarządu w przypadku oceny pozytywnej.
5. Przyznana członkowi Zarządu premia roczna wypłacana jest jednorazowo w formie pieniężnej.
6. Ustanie stosunku pracy członka Zarządu Banku w okresie oceny nie powoduje pozbawienia go prawa do premii rocznej. W takiej sytuacji, ocena pracy członka Zarządu Banku pod kątem wypłaty regulaminowej premii rocznej obejmuje wyłącznie okres zatrudnienia członka Zarządu Banku w trakcie okresu podlegającego ocenie.

XIII. Ryzyko płynności

Zarządzanie ryzykiem płynności zostało podzielone na trzy poziomy:

- zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku,

- zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych oraz działalność komórki do spraw zgodności,
- działalność komórki audytu wewnętrznego, którą, w związku z uczestnictwem Banku w Systemie Ochrony, wykonuje Spółdzielnia.

Głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych, i instytucji rządowych oraz samorządowych, których łączna kwota powinna stanowić co najmniej 70% sumy bilansowej. Bank posiada i aktualizuje w okresach rocznych plan pozyskiwania i utrzymywania depozytów.

Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania.

Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowych źródeł środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego.

W sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane w ramach Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony SGB, a także pozyskanie kredytu refinansowego w Narodowym Banku Polskim.

Bank jest członkiem Zrzeszenia SGB oraz Uczestnikiem Systemu Ochrony SGB. W związku z tym, zarządzanie ryzykiem płynności odbywa się zgodnie z zasadami ustalonymi w Zrzeszeniu i Systemie.

Bank Zrzeszający realizuje następujące zadania:

- 1) prowadzenie rozliczeń pieniężnych Banków Spółdzielczych,
- 2) zabezpieczanie Banków Spółdzielczych przed ryzykiem związanym z zakłóceniami w realizacji rozliczeń międzybankowych,
- 3) zabezpieczanie płynności śróddziennej dla Banków Spółdzielczych,
- 4) prowadzenie rachunków bieżących Banków Spółdzielczych,
- 5) udzielanie kredytów w rachunku bieżącym Bankom Spółdzielczym zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku Zrzeszającego,
- 6) gromadzenie nadwyżek środków Banków Spółdzielczych,
- 7) prowadzenie rachunków Minimum Depozytowego,
- 8) utrzymywanie aktywów płynnych stanowiących pokrycie środków Minimum Depozytowego,
- 9) wyznaczanie i utrzymywanie zagregowanego wymogu pokrycia płynności (LCR),
- 10) pośredniczenie w zakupie przez Banki Spółdzielcze papierów wartościowych w ramach limitów ustalonych przez Spółdzielnię,
- 11) przeprowadzanie „zagregowanych” testów warunków skrajnych i awaryjnych planów płynności,
- 12) wsparcie Banków Spółdzielczych w zakresie narzędzi analitycznych służących pomiarowi ryzyka płynności, w tym wyznaczanie krzywej krańcowego kosztu finansowania.

Spółdzielnia realizuje następujące zadania:

- 1) udzielanie pomocy płynnościowej Uczestnikom, zgodnie z przepisami obowiązującymi w Systemie Ochrony,
- 2) wyznaczanie minimalnego zasobu aktywów płynnych w Systemie Ochrony (m.in. poprzez aktualizację kwoty Minimum Depozytowego),
- 3) ustalanie limitów ryzyka płynności w Systemie Ochrony;
- 4) monitorowanie poziomu płynności Uczestników na zasadzie indywidualnej i zagregowanej,

- 5) prowadzenie wymiany informacji o ryzyku płynności pomiędzy Uczestnikami,
 6) opracowanie procedur wzorcowych dotyczących zarządzania ryzykiem płynności.
 Nadwyżki środków niewykorzystane na działalność kredytową lub nie przeznaczone przez Bank na zakup innych aktywów (w tym aktywów płynnych) gromadzi Bank Zrzeszający. Zakupu w/w aktywów Bank może dokonać tylko za pośrednictwem i zgodą Banku Zrzeszającego.

Na datę sporządzania niniejszej informacji Bank wykazywał nadwyżkę płynności (rozumianą jako maksymalna kwota środków, o którą mogą zostać zmniejszone aktywa płynne, aby regulacyjne miary płynności nie spadły poniżej wymaganego minimum:

<i>Nazwa nadwyżki</i>	<i>Wartość nadwyżki w tys. zł.</i>
Nadzorcza miara płynności krótkoterminowej ponad minimum – nadwyżka podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności	77 782
LCR ponad minimum – nadwyżka aktywów płynnych	6 452

Wielkość miar płynności oraz wskaźnika LCR przedstawiają się następująco:

<i>Nazwa</i>	<i>Wielkość</i>	<i>Obowiązujący poziom</i>
Nadzorcza miara płynności krótkoterminowej	340%	100%
Nadzorcza miara płynności długoterminowej (współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi)	374%	100%
Nadzorcza miara płynności długoterminowej (współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi)	201%	100%
Wskaźnik LCR	222,66%	100%

Urealniona luka płynności dla pierwszych trzech przedziałów z uwzględnieniem pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz skumulowane luki płynności przedstawiają się następująco:

<i>Przedział płynności</i>	<i>do 1 miesiąca</i>	<i>od 1 do 3 miesięcy</i>	<i>od 3 do 6 miesięcy</i>
Luka bilansowa prosta	52 793 543	-3 319 909	-13 308 089
Luka bilansowa skumulowana	52 793 543	49 473 634	36 165 545
Luka prosta (z pozabilansem)	43 025 210	-3 319 909	-13 544 309
Luka skumulowana(z pozabilansem)	43 025 210	39 705 301	26 160 992

Na datę sporządzania niniejszej informacji Bank posiadał możliwość skorzystania z następujących, dodatkowych źródeł finansowania: (wypisać z rejestru alternatywnych źródeł finansowania)

<i>Rodzaj</i>	<i>Kwota</i>	<i>Warunki dostępu</i>
otwarte niewykorzystane limity kredytu w rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym	0 zł	w ciągu 1 dnia
otwarty niewykorzystany limit kredytu rewolwingowego w Banku Zrzeszającym	0 zł	w ciągu 1 dnia
pożyczka płynnościowa z Funduszu Pomocowego	57 419 984 zł	w sytuacji awaryjnej
lokata płynnościowa ze środków Minimum Depozytowego	148 342 684 zł	w sytuacji awaryjnej

Przyczyny, które mogą spowodować narażenie Banku na ryzyko płynności to:

- niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów zapadalności pasywów i istnienie niekorzystnej skumulowanej luki płynności w poszczególnych przedziałach,
- przedterminowe wycofywanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przyływów pieniężnych Banku,
- nadmierna koncentracja depozytów pod względem dużych kontrahentów,
- znaczące zaangażowanie depozytowe osób wewnętrznych Banku,
- konieczność pozyskiwania depozytów po wysokim koszcie w sytuacji nagłego zapotrzebowania na środki,
- wadliwe plany awaryjne płynności nie uwzględniające szokowych zachowań klientów,
- niski stosunek depozytów, w tym depozytów stabilnych do akcji kredytowej Banku,
- niewystarczające fundusze własne do finansowania aktywów strukturalnie niepłynnych,
- ryzyko reputacji.

Bank dywersyfikuje źródła finansowania poprzez:

- ograniczanie depozytów dużych deponentów,
- różne terminy wymagalności depozytów,
- różny charakter depozytów: depozyty terminowe i bieżące.

Bank ogranicza ryzyko płynności poprzez:

- stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności, w tym wewnętrznych limitów systemu ochrony,
- systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych,
- lokowanie nadwyżek w aktywa płynne, które mają za zadanie zapewnienie przetrwania w sytuacji skrajnej,
- przystąpienie do Systemu Ochrony SGB, które zapewnia w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego,
- utrzymywanie Minimum Depozytowego w Banku Zrzeszającym,
- określanie prognoz nadwyżki z uwzględnieniem dodatkowego bufora płynności.

Głównymi pojęciami stosowanymi w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności są:

- 1) baza depozytowa – zobowiązania terminowe i bieżące wobec osób fizycznych oraz innych podmiotów niefinansowych, z wyłączeniem transakcji dotyczących obrotu na hurtowym rynku finansowym,
- 2) depozyty – baza depozytowa oraz zobowiązania terminowe i bieżące wobec instytucji rządowych lub samorządowych oraz podmiotów finansowych, z wyłączeniem banków,
- 3) płynność śróddzienna – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w bieżącym dniu,
- 4) płynność bieżąca – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni,
- 5) płynność krótkoterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni,
- 6) płynność średnioterminowa – zapewnienie wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy,

- 7) płynność długoterminowa – monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy,
- 8) bufor płynności – oszacowana przez Bank wysokość potrzebnych aktywów nieobciążonych, stanowiąca zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności, w określonym w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem, „horyzoncie przeżycia”.

Bank wykorzystuje wyniki testów warunków skrajnych do: planowania awaryjnego, wyznaczania poziomu limitów, szacowania kapitału wewnętrznego, zmiany polityki płynnościowej Banku.

Awaryjne plany płynności zostały zintegrowane z testami warunków skrajnych poprzez wykorzystywanie testów warunków skrajnych jako scenariuszy uruchamiających awaryjny plan płynnościowy.

W celu utrzymywania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniom na środki płynne w sytuacjach kryzysowych Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów nieobciążonych lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank jako źródło środków płynnych.

W ramach alternatywnych źródeł finansowania Bank wyróżnia:

- 1) sprzedaż wysokopłynnych aktywów (aktywa nieobciążone) lub zaciągnięcie kredytów zabezpieczonych tymi aktywami,
- 2) dodatkowe źródła finansowania w postaci:
 - a) wykorzystania przyznanych linii kredytowych,
 - b) sprzedaży innych aktywów, w tym kredytów,
 - c) pozyskania niezabezpieczonego finansowania z Banku Zrzeszającego,
 - d) pozyskania pożyczki płynnościowej ze Spółdzielni.

Do aktywów nieobciążonych mogą być zaliczane aktywa, które spełniają wszystkie z wymienionych warunków:

- 1) brak obciążeń,
- 2) wysoka jakość kredytowa,
- 3) łatwa zbywalność,
- 4) brak prawnych, regulacyjnych i operacyjnych przeszkód do wykorzystania aktywów w celu pozyskania środków,
- 5) sprzedaż aktywa nie oznacza konieczności podejmowania nadzwyczajnych działań.

Bank utrzymuje aktywa nieobciążone (liczone według wartości bilansowej) na poziomie równym lub wyższym od wyznaczonego bufora płynności.

Z zakresu ryzyka płynności w Banku funkcjonuje system informacji zarządczej, który pozwala Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:

- 1) monitorowanie poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów,
- 2) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka płynności,
- 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji,
- 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

Raporty z ryzyka płynności dla Zarządu sporządzane są z częstotliwością przynajmniej miesięczną, a dla Rady Nadzorczej z częstotliwością przynajmniej kwartalną.

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka płynności zawiera m.in. dane na temat:

- 1) struktury i stabilności źródeł finansowania działalności Banku, ze szczególnym uwzględnieniem depozytów,
- 2) stopnia niedopasowania terminów płatności pozycji bilansowych i pozabilansowych,
- 3) wpływu pozycji pozabilansowych na poziom ryzyka płynności,
- 4) poziomu aktywów nieobciążonych,
- 5) analizy wskaźników płynności,
- 6) stopnia przestrzegania limitów,
- 7) wyników testów warunków skrajnych,
- 8) ryzyka związanego z płynnością długoterminową.

XIV. Dźwignia finansowa

1. Zestawienie dotyczące uzgodnienia aktywów księgowych i ekspozycji wskaźnika dźwigni

<i>Lp.*</i>	<i>Pozycja</i>	<i>Kwota</i>
1	Aktywa razem według opublikowanych sprawozdań finansowych	241 582,02
6	Korekta z tytułu pozycji pozabilansowych (tj. konwersja na kwoty ekwiwalentu kredytowego ekspozycji pozabilansowych)	-7 228,13
7	Inne korekty	-107,95
8	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	234 259,31

**) numeracja zgodna z Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 2016/200 z dnia 15 lutego 2016 roku ustanawiającym standardy techniczne w odniesieniu do ujawniania informacji na temat wskaźnika dźwigni instytucji*

2. Ujawnienie wskaźnika dźwigni

<i>Lp.</i>	<i>Pozycja</i>	<i>Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych</i>
Ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych)		
1	Pozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych ale z uwzględnieniem zabezpieczenia)	229 507,48
2	(Kwoty aktywów odliczane przy ustalaniu kapitału Tier I)	-107,95
3	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych) (suma wierszy 1 i 2)	229 399,53
Inne pozycje pozabilansowe		
17	Ekspozycje pozabilansowe wyrażone wartością nominalną brutto	12 087,91
18	(Korekty z tytułu konwersji na kwoty ekwiwalentu kredytowego)	-7 228,13
19	Inne ekspozycje pozabilansowe (suma wierszy 17-18)	4 859,78
Kapitał i miara ekspozycji całkowitej		
20	Kapitał Tier I	23 904,55
21	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni (suma wierszy 3, 11, 16, 19, EU-19a, EU-19b)	234 259,31
Wskaźnik dźwigni		
22	Wskaźnik dźwigni	10,20%

3. Podział ekspozycji bilansowych (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych

<i>Lp.</i>	<i>Pozycja</i>	<i>Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych (w tys. zł)</i>
EU-1	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych) w tym:	229 507,48
EU-2	Ekspozycje zaliczane do portfela handlowego	0
EU-3	Ekspozycje zaliczane do portfela bankowego w tym:	229 507,48
EU-5	Ekspozycje traktowane jako ekspozycje wobec państwa	1 417,41

EU-6	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych, wielostronnych banków rozwoju, organizacji międzynarodowych i podmiotów sektora publicznego których nie traktuje się jak państwa	20 137,71
EU-7	Instytucje	124 368,57
EU-8	Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	45 954,73
EU-9	Ekspozycje detaliczne	10 393,87
EU-10	Przedsiębiorstwa	13 595,62
EU-11	Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	362,83
EU-12	Pozostałe ekspozycje (np. kapitałowe, sekurytyzacyjne i inne aktywa nie generujące zobowiązania kredytowego)	13 276,74

4. Informacje jakościowe

1	Opis procedur stosowanych w celu zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej	Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej Bank klasyfikuje do ryzyk nieistotnych; zarządzanie tym rodzajem ryzyka odbywa się w ramach ryzyka kapitałowego – w oparciu o zatwierdzoną w Banku Strategię zarządzania i planowania kapitałowego. Takie podejście wynika z faktu, że Bank do obliczania aktywów ważonych ryzykiem stosuje metodę standardową (co ogranicza nadmierną możliwość wykorzystywania niższych wag ryzyka). W związku z tym zachowanie odpowiednich współczynników kapitałowych, powoduje, że wskaźnik dźwigni utrzymuje się również na bezpiecznym poziomie.
2	Opis czynników które miały wpływ na wskaźnik dźwigni w okresie którego dotyczy ujawniony wskaźnik dźwigni	Wskaźnik dźwigni finansowej pokazuje w jakim stopniu Bank nie jest uzależniony od finansowania swojej działalności funduszami obcymi; wskaźnik dźwigni finansowej wyznaczany jest jako wyrażony w procentach iloraz kapitału podstawowego Tier 1 i sumy aktywów oraz zobowiązań pozabilansowych udzielonych.

XV. Kontrola wewnętrzna

(ujawnienia w zakresie systemu kontroli wewnętrznej wynikają z art. 111a Prawa bankowego)

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej są zorganizowane na trzech, niezależnych i wzajemnie uzupełniających się liniach obrony (poziomach).

1. Na pierwszą linię obrony składa się operacyjne zarządzanie ryzykiem powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank.
2. Na drugą linię obrony składa się:
 - 1) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od operacyjnego zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie,
 - 2) Stanowisko ds. Zgodności i Kontroli Wewnętrznej.
3. Trzecią linię obrony stanowi audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB.

4. Na wszystkich trzech poziomach, w ramach systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, pracownicy Banku w ramach realizowanych czynności odpowiednio stosują mechanizmy kontrolne lub niezależnie monitorują (poziomo lub pionowo) przestrzeganie mechanizmów kontrolnych.

Poszczególne linie obrony, w ramach systemu kontroli wewnętrznej są odpowiedzialne za:

1. Pierwsza linia obrony – projektowanie i zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w szczególności w procesach biznesowych funkcjonujących w Banku oraz zgodności postępowania z regulacjami.
2. Druga linia obrony:
 - 1) monitorowanie bieżące przyjętych mechanizmów kontrolnych,
 - 2) przeprowadzanie pionowych testów mechanizmów kontrolnych,
 - 3) ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych,
 - 4) matrycę funkcji kontroli,
 - 5) prowadzenie rejestru nieprawidłowości znaczących i krytycznych,
 - 6) raportowanie znaczących i krytycznych nieprawidłowości.
3. Trzecia linia obrony odpowiedzialna jest za badanie oraz ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontroli i niezależnego monitorowania ich przestrzegania odpowiednio w ramach pierwszej i drugiej linii obrony, zarówno w odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem, jak i systemu kontroli wewnętrznej.

W Banku zapewniona jest niezależność monitorowania pionowego poprzez jednoznaczne wyodrębnienie linii obrony oraz niezależność monitorowania poziomego poprzez rozdzielanie zadań dotyczących stosowania danego mechanizmu kontrolnego i niezależnego monitorowania jego przestrzegania w ramach danej linii.

Za monitorowanie poziome (weryfikacja bieżąca, testowanie) w ramach danej linii odpowiedzialni są wyznaczeni pracownicy, w tym kierownicy jednostek/komórek organizacyjnych.

Za monitorowanie pionowe pierwszej linii obrony przez drugą linię obrony odpowiada: Stanowisko ds. Zgodności i Kontroli Wewnętrznej, Zespół Analiz i Ryzyk Bankowych, Stanowisko Monitoringu, Restrukturyzacji i Windykacji, IOD.

XVI. Aktywa obciążone/nieobciążone

Aktywa		<i>Wartość bilansowa aktywów obciążonych (w tys. zł)</i>	<i>Wartość godziwa aktywów obciążonych (w tys. zł)</i>	<i>Wartość bilansowa aktywów wolnych od obciążeń (w tys. zł)</i>	<i>Wartość godziwa aktywów wolnych od obciążeń (w tys. zł)</i>
		010	040	060	090
010	Aktywa Banku	0		229 494,11	
030	Instrumenty kapitałowe	0	0	1 201,1	3 760,91

040	Dłużne papiery wartościowe <i>np. obligacje SP zastawione jako zabezpieczenie kredytu zaciągniętego przez Bank</i>	0	0	0	0
120	Inne aktywa <i>np. portfel kredytowy, na którym została ustanowiona cesja wierzytelności na zabezpieczenie kredytu rewolwingowego z SGB-Banku</i>	0		0	
Zabezpieczenia otrzymane					
		Wartość godziwa obciążonych zabezpieczeń otrzymanych lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych		Wartość godziwa zabezpieczeń otrzymanych lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych dostępnych dla celów obciążenia	
		010		040	
130	Zabezpieczenia otrzymane przez Bank	0		0	
150	Instrumenty kapitałowe	0		0	
160	Dłużne papiery wartościowe	0		0	
230	Inne zabezpieczenia otrzymane	0		0	
240	Wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obligacje zabezpieczone lub papiery typu ABS	0		0	
Aktywa obciążone/zabezpieczenia otrzymane i powiązane zobowiązania					
		Odpowiadające zobowiązania, zobowiązania warunkowe i udzielone pożyczki papierów wartościowych		Aktywa, zabezpieczenia otrzymane i wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obciążone obligacje zabezpieczone i papiery typu ABS	
		010		030	
010	Wartość bilansowa wybranych zobowiązań finansowych	<i>np. odpowiadający kredyt w Banku Zrzeszającym zabezpieczony aktywami obciążonymi</i>		<i>np. wierzytelności zabezpieczające kredyt a Banku Zrzeszającym</i>	
Informacje o istotności obciążeń jeśli uznano za istotne					

Kowal, dnia 18.06.2019 rok

Zakres powyższych informacji o charakterze ilościowym i jakościowym opracowany został przez Zespół Analiz i Ryzyk Bankowych

Zarząd Banku Spółdzielczego w Kowalu:

Halina Radziejewska – Prezes Zarządu,

Elżbieta Nowakowska – Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych,

Beata Jabłońska – Wiceprezes Zarządu ds. Handlowych.

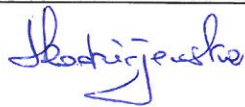

Niniejszy dokument przyjęto Uchwałą Zarządu Banku Spółdzielczego w Kowalu Nr 87/2019 z dnia 18.06.2019r., Prot. nr 16/2019

Rada Nadzorcza Banku Spółdzielczego w Kowalu zaakceptowała w dniu 26.06.2019r.

Oświadczenie Zarządu (CRR art.435.1.e)

Zarząd Banku Spółdzielczego w Kowalu oświadcza, że opisane w Informacji ustalenia dotyczące zarządzania ryzykiem dają pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii ryzyka Banku.

Zarząd Banku

Imię i nazwisko	Funkcja w Zarządzie	Podpis
Halina Radziejewska	Prezes Zarządu	
Elżbieta Nowakowska	Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych	
Beata Jabłońska	Wiceprezes Zarządu ds. Handlowych	

Kowal, dnia 18 czerwiec 2019 r.

Oświadczenie Zarządu (CRR art.435.1.f)

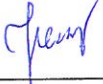
Zarząd Banku Spółdzielczego w Kowalu oświadcza, że obowiązujący w Banku system zarządzania ryzykiem, ocenia się jako dostosowany do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka.

<i>Nazwa limitu</i>	<i>Wysokość limitu</i>	<i>Wartość</i>	<i>Stopień realizacji</i>
Ryzyko kredytowe			
Łączna kwota instrumentów finansowych, innych niż wyemitowane przez Skarb Państwa lub NBP (wartość bilansowa) w stosunku do funduszy własnych	Max 50%	17,86%	35,72%
Udział kredytów zagrożonych (według wartości bilansowej brutto) w kredytach ogółem (wskaźnik liczony od podmiotów niefinansowych i JRiS, bez pozabilansu)	Max 5%	1,89%	37,80%
Udział portfela kredytów podmiotów niefinansowych w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania (wartość nominalna)	Max 65%	29,34%	45,14%
Udział pokrycia rezerwami celowymi należności zagrożonych (według wartości bilansowej brutto z wyłączeniem odsetek) od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych (bez pozabilansu)	Min 33%	72,46%	219,58%
Udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w portfelu kredytowym (wartość nominalna)	Max 80%	46,67%	58,34%
Udział zagrożonych ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w portfelu ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie ogółem (wartość nominalna)	Max 2%	0,06%	3,00%
Udział detalicznych ekspozycji kredytowych w portfelu kredytowym (wartość nominalna)	Max 5%	1,34%	26,80%
Udział zagrożonych detalicznych ekspozycji kredytowych w detalicznych ekspozycjach kredytowych ogółem (wartość nominalna)	Max 1%	0,29%	29,00%
Ilość ekspozycji kredytowych udzielonych poza obowiązującymi standardami kredytowania (w okresie od daty ostatniego raportu)	-----	4	-----
Wartość ekspozycji kredytowych udzielonych poza obowiązującymi standardami kredytowania (w okresie od daty ostatniego raportu)	-----	352 tys. zł	-----

Wartość ekspozycji kredytowych udzielonych poza obowiązującymi standardami kredytowania (w okresie od daty ostatniego raportu) w relacji do średniej wartości portfela kredytowego obliczonej wg stanów z końca miesiący analizowanego okresu	-----	0,32%	-----
Ryzyko operacyjne – wskaźniki KRI- ostrzegawcze			
Procent nowoprzyjętych i zwolnionych pracowników w roku do ogólnej liczby pracowników na ostatni dzień roku[1]	Max 32%	26,00%	81,25%
Liczba pracowników uczestniczących w szkoleniach (przeszkoleni przez średnia liczba pracowników w kwartale)	Min 15%	171,43%	1 142,87%
Przestoje i awarie bankomatów (liczba godzin braku dostępu do usługi dzielona przez liczbę dostępności bankomatów w kwartale)	Max 25%	10,84%	43,36%
Różnice kasowe	Max 36 sztuki	22 szt.	61,11%
Liczba niepoprawnie zrealizowanych transakcji na rzecz klienta	Max 10 sztuk	0 szt.	0,00%
Liczba oszukańczych transakcji (zewnętrznych)	Max 0 sztuk	0 szt.	0,00%
Liczba usług polecenia przelewu inicjowana elektronicznie	Min 30%	48,17%	160,57%
Błędy księgowe – anulowania i storna	Max 450 sztuk	357 szt.	79,33%
Ryzyko operacyjne – wskaźniki KRI- krytyczne			
Procent nowoprzyjętych i zwolnionych pracowników w roku do ogólnej liczby pracowników na ostatni dzień roku[1]	Max 33%	26,00%	78,79%
Liczba pracowników uczestniczących w szkoleniach (przeszkoleni przez średnia liczba pracowników w kwartale)	Min 10%	171,43%	1 714,30%
Przestoje i awarie bankomatów (liczba godzin braku dostępu do usługi dzielona przez liczbę dostępności bankomatów w kwartale)	Max 30%	10,84%	36,13%
Różnice kasowe	Max 40 sztuki	22 szt.	55,00%
Liczba niepoprawnie zrealizowanych transakcji na rzecz klienta	Max 14 sztuk	0 szt.	0,00%
Liczba oszukańczych transakcji (zewnętrznych)	Max 2 sztuki	0 szt.	0,00%
Liczba usług polecenia przelewu inicjowana elektronicznie	Min 26%	48,17%	185,27%
Błędy księgowe – anulowania i storna	Max 500 sztuk	357 szt.	71,40%
Ryzyko walutowe			
Udział całkowitej pozycji walutowej w funduszach własnych	Max 2%	1,43%	71,31%
Ryzyko płynności			
Ilość przypadków przekroczenia nadzorczej miary płynności M1, M2, M3, M4	0	0	X
Udział depozytów powiększonymi o fundusze własne w kredytach powiększonych o majątek trwałe	Min 140%	240,84%	172,03%

Globalna luka płynności (iloraz skumulowanych aktywów dla wszystkich przedziałów czasowych do skumulowanych pasywów)	Min 1	1	X
Wskaźnik depozytów ogółem (w wartości nominalnej) w sumie bilansowej	Min 70%	87,81%	125,44%
Ryzyko stopy procentowej			
Udział pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeliczania powyżej 1 roku w sumie bilansowej	Max 1%	0,01%	1,00%
Zmiana wyniku odsetkowego z tyt. ryzyka przeliczania i bazowego w relacji do wyniku odsetkowego annualizowanego [+/- 100 p.b.]	Max 45%	32,10%	71,44%
Iloraz aktywów wrażliwych o oprocentowaniu uzależnionym od stawek własnych Banku w pasywach wrażliwych o oprocentowaniu uzależnionym od stawek własnych Banku [2].	1	0,22	X
Ryzyko kapitałowe			
Łączny współczynnik kapitałowy	Min 13,875%	28,39%	204,61%
Współczynnik kapitału Tier 1	Min 10,875%	28,39%	261,06%
Współczynnik kapitału podstawowego Tier 1	Min 9,375%	28,39%	302,83%
Udział kapitału wewnętrznego w funduszach własnych	Max 94,118%	42,603%	45,27%
Wewnętrzny współczynnik kapitałowy	Min 8,5%	18,78%	220,94%
Wskaźnik dźwigni finansowej	Min 3%	10,20%	340,00%

Zarząd Banku

Imię i nazwisko	Funkcja z Zarządzie	Podpis
Halina Radziejewska	Prezes Zarządu	
Elżbieta Nowakowska	Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych	
Beata Jabłońska	Wiceprezes Zarządu ds. Handlowych	

Kowal, dnia 18 czerwiec 2019 r.